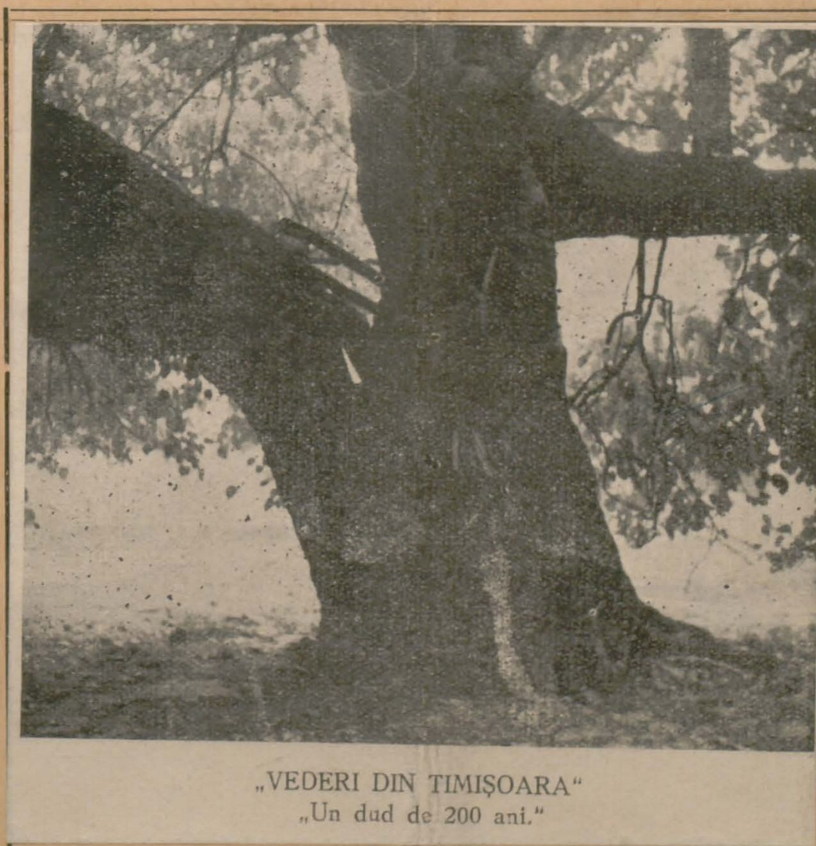

BULETINUL MUNICIPIULUI TIMIŞOARA

APARE LA 1 ŞI 15 A FIECAREI LUNI
SUB DIR.: **DR. NICOLAE TABLE**
SECRETAR GENERAL AL MUNICIPIULUI

„VEDERI DIN TIMIŞOARA"
„Un dud de 200 ani."

ANUL XVI. No. 2
15 IANUARIE 1939

ABONAMENTUL ANUAL 240 LEI
INSERATE 6 LEI RÂNDUL

Sumarul:

Partea Oficială.

Pag.

Cursurile de perfecționare - - - - - - - - 33
Circulară referitor la organizarea unui cor din salariații Primăriei - - - 34
" " participarea funcționanilor la serbarea Bobotezei - - - 34
" " la vizarea livretelor militare - - - - - 34
" " la înființarea „Frontului Renașterii Naționale" - - - 35
Deciziune referitor la organizarea întreprinderilor comunale - - - - 35
Recensământul fiscal - - - - - - - - 36
Publicațiuni: 1. Tratare prin bună învoială ptru procurarea unui ștreang și aparat de sudaj 36
2. " " " ptru procurarea unei motociclete - - 37
3. " " " ptru procurarea de ciment, fier rotund - 37
4. " " " ptru procurarea de pensule și vopsele - 37
5. Licitație publică ptru vânzarea unui teren - - - - 37

Partea Neoficială.

Adunarea din 15 Ian. a Frontului Renașterei Naționale la Timișoara . . . 38—49
Cronica Timișoreană 49
Observațiuni asupra aplicării planului de sistamatizare al municipiului . . 53
Raport pe luna Octomvrie 1938 a Inrepr. Electr. ale municip. Timișoara . . 56
Publicațiuni despre pierderea de acte: Francisc Győri, Ecaterina Schweitzer, Iosif Melcher, Lucreția Pascu, Barboni Simeon . . . . 59—60
Publicația de licitație pt. procurare de porumb pt. Școala Normală . . . 60
Activitatea soc. „Salvarea" în luna Dec. 1938 precum și în anul 1938 . . . 60
Banatul Pitoresc: Povestea unui dud bătrân 61
Publicația, „Serviciul Gazetelor" 62

Tipografia Banatului Timișoara 23

Partea Oficială.

Cursurile de perfecţionare.

România Ţinutul Timiş Serviciul Personalului.
No 385-1939 Timişoara, la 4 Ianuarie 1939.

Obiect: Cursurile de perfecţionare tehnică profesională administrativă.

Domnule Primar,

Avem onoare a Vă trimite in copie, circulara No. 29147 A. din 23 Decemvrie 1938, a Ministerului de Interne, rugându-Vă a-o aduce la cunoştinţă tuturor funcţionarilor interesaţi şi a lua măsuri de repartizarea lor pe serii de cursuri şi examene, astfel ca serviciul să nu sufere in timpul absenţei funcţionarilor.

P. Rezident Regal: ss. indiscifrabil L. S. Şeful Serviciului; ss. indescifrabil.

Copie.

Ministerul de Interne Direcţiunea Ad-ţiei de Stat. No. 29147 A. din 23.

Decembrie 1938. Excelenţă,

Institutul Regal de Stiinţe Administrative al României, cu sediul in Bucureşti Str. Kreţulescu No. 6, ne aduce la cunoştinţă următoarele; I.) Cursurile Secţiunei IV-a anul II. pentru funcţionari titraţi universitari şi pretori sunt fixate astfel;

Seria I. dela 1 Februarie 1939 — 28 Februarie 1939.

Seria II. dela 11 Mai 1939 - 8 Iunie 1939.

La aceste cursuri şi la datele arătate se pot prezenta toţi cei ce au urmat cursurile anului I. in seriile din lunile Octomvrie şi Noemvrie 1938, precum şi toţi cei cari din diferite imprejurări au fost amânaţi sau nu s'au prezentat cu seriile ce au urmat cursurile anului II. in lunile Mai şi Iunie 1938 cu primul ciclu de audienţi. II.) Datele fixate pentru cursurile audienţilor din Secţia III-a a funcţionarilor administrativi fără studii universitare şi anume cele din luna III-a ale anului II. se anulează pentru toate cele trei serii.

Prin urmare cursurile stabilite pentru Secţia III-a anul II. Seria I. la 16 Ianuarie 1939, pentru seria II-a la 20 Februaria 1939 şi pentru seria III-a la 22 Martie 1939 nu vor mai avea loc. III.) Toţi funcţionarii cari au urmat regulat cursurile Secţiei III-a anului I. şi anului II. se vor prezenta repartizaţi de autoritatea de care depind, in trei serii la examenele de absolvirea Centrului după cum urmează:

Seria I. la 18 Ianuarie 1939
Seria II-a la 29 Ianuarie 1939.
Seria III-a la 6 Februarie 1939.

Examenele vor dura aproximativ 10 zile.

IV.) Toţi funcţionarii cari au urmat regulat cursurile anului I. şi anului II. dar cari nu s'au prezentat la examenele anului I. precum şi cei ce prezentându-se, au rămas corigenţi la unele materii se vor prezenta la examen de anul I. cum urmează:

Seria I. la 15 Ianuarie 1939
Seria II-a la 25 Ianuarie 1939
Seria III-a la 3 Februarie 1939

Toţi cei ce vor trece cu succes examenele de anul I. vor fi imediat admişi a se prezenta la examenele de absolvire cu seriile respective şi la datele fixate pentru acele serii la punctul III. mai sus arătat.

V.) A fost fixat un nou ciclu de cursuri pentru funcţionarii fără studii universitare adică pentru cei ce sunt admisibili in secţia III-a şi anume la datele următoare:

Anul I.

Seria I. luna I. dela 1 Martie la 30 Martie 1939
Seria II-a luna I. dela 17 Aprilie - 17 Mai 1939
Seria III-a luna I. dela 22 Mai - 22 Iunie 1939.
Seria I luna II-a dela 18 Sept. - 16 Oct. 1939
Seria II-a luna II-a dela 18 Oct. - 17 Nov. 1939.
Seria III-a luna II-a dela 20 Nov. - 17 Dec. 1939

Datele pentru luna III-a din anul I. precum şi cele pentru anul II. vor fi fixate şi comunicate ulterior.

VI. Administraţiile locale să pună la dispoziţie funcţionarilor participanţi la cursuri sumele necesare deplasării intreţinerii lor acordându-le concedii, care nu se vor trece in cazier şi deci nu vor fi scăzute din timpul util pentru pensie.

VII. Funcţionarilor care n'au urmat până acum decât o lună sau două din anul I. li se va ţine in seamă frecvenţa obţinută şi nu se vor prezenta la cursuri decât in luna corespunzătoare a anului I.

Comunicându-Vă cele mai sus expuse, avem onoare a Vă ruga să binevoiţi a lua cunoştinţă şi a dispune să se comunice organelor respective din acel Ţinut, aceste dispoziţiuni.

P. Ministru ss. Theodor C. Marinescu
Director ss. D. Tomescu

Pentru conformitate
Şeful Serv. Personalului:
(L.S.) ss. Indiscifrabil.

Primăria Municipiului Timişoara.
No. I. 757
din 9 Ianuarie 1939.

Circulară

către toţi salariaţii Primăriei şi intreprinderilor municipale.

Societatea salariaţilor Primăriei municipiului nostru şi a intreprinderilor sale, are prevăzut in programul său de activitate şi manifestări cu caracter cultural-artistic, angajând la acestea pe toţi salariaţii Primăriei şi a intreprinderilor, cari simt nevoia de a-şi cultiva sufletul şi de a pune in valoare calităţile lor de această natură.

Cu ocazia seratei artistico-culturală organizată de societate in iarna anului 1937, s'a dovedit, că primăria dispune intre funcţionarii săi, de elemente capabile şi foarte utile pentru a putea organiza o acţiune permanentă cultural-artistică.

Bazaţi pe această constare, găsim că este necesar ca salariaţii primăriei şi ai intreprinderilor să se incadreze din nou in programul de intrebuinţare a timpului liber din afară de orele de serviciu, organizat de societăţile salariaţilor primăriei respective a intreprinderilor.

Cum acest program cuprinde şi organizarea şi funcţionarea in mod permanent a unui cor compus numai din salariaţii primăriei şi ai intreprinderilor, facem apel la toţi aceştia să se prezinte in ziua de Vineri, 13 l. c. ora 6 p. m. in sala mare a Primăriei unde Dl Filaret Barbu, profesor de muzică şi funcţionarul Primăriei, va proceda la organizarea corului.

In vederea unei bune pregătiri a acestui cor stabilim zilele de repetiţie pentru fiecare Marţi şi Vineri orele 18-20, dispenzând pe membri corului de o oră de serviciu din aceste zile.

Domnii şefi ai serviciilor şi conducători ai intreprinderilor sunt rugaţi a pune in vedere salariaţilor (funcţionari, agenţi) din subordine, că apelul ce-l adresăm prin prezenta, exprimă o dorinţă a noastră de a-l vedea cultivând cu insufleţire cântul atât de caracteristic nouă bănăţenilor, aci in Metropola Banatului, in care trebuie să se manifesteze tot ce Banatul are frumos şi bun până şi in cele mai indepărtate colţuri ale sale.

Corul Societăţii salariaţilor Primăriei funcţionează sub patronajul Municipiului şi va avea menirea să simbolizeze Banatul cântareţ.

Primar: ss. Dr. C. Băran.
Secretar General: ss. Dr. Table.

Primăria Municipiului Timişoara.
No. I. 505
din 5 Ianuarie 1939.

Obiect: Invitarea funcţionarilor comunali la serbarea Bobotezei.

Circulară

către serviciile, instituţiunile şi intreprinderile Municipiulu Timişoara.

Invităm pe toţi funcţionarii din serviciile Primărie şi intreprinderilor sale, să ia parte in ziua de 6 Ianuarie 1939 orele 10½ la serbarea Bobotezei, ce se va oficia la Catedrala ort. rom. din Fabrică, in cadrul unei solemnităţi tradiţionale.

Totodată facem cunoscut, că serviciul după sărbătorile dela sfârşitul acestei săptămâni, se va relua in ziua de 9 Ianuarie la orele 15.30.

Primar: ss. Dr. C. Băran.
Secretar General: ss. Dr. N. Table.

Primăria Municipiului Timişoara Biroul M. O. N. T.
No. 680—1938

Circulară

Către toate serviciile, birourile, instituţiunile şi intreprinderile comunale.

Se aduce la cunoştinţă funcţionarilor şi angajaţilor municipali că, intre 8 Ianuarie 1939 — 1 Martie 1939, se va face pe anul 1938 in oraşul Timişoara, viza livretelor militare Md. E precum şi a carnetelor Md. E. I. ale ofiţerilor de rezervă.

Pentru aceasta Dnii şefi de Servicii, Directori de Intreprinderi, instituţiuni, sunt rugaţi a centraliza livretele militare Md. E şi carnetele Md. E. I. a le tuturor funcţionarilor şi angajaţilor ce fac parte din elementele armatei (contig. 1935 - 1911), şi ale inainta Biroului M. O. N. T. al Municipiului Timişoara, cel mai târziu până la data de 6 Ianuarie 1939.

Deasemeni se va centraliza şi toate ordinile de chemare ce se află asupra funcţionarilor sau angajaţilor.

Timişoara, la 30 Decemvrie 1938.

Primar: ss. Dr. E. Ţieran.
Secretar General: ss. Dr. N. Table.

Primăria Municipiului Timişoara.
No. I. 779
din 10 Ianuarie 1939.

Circulară
către toate serviciile şi intreprinderile Municipiului Timişoara.

Atragem atenţiunea tutulor salariaţilor Munici-

piului şi intreprinderilor sale, că a apărut in Mon. Of. No. 5 din Ianuarie 1939 regulamentul legii pentru infiinţarea „Frontului Renaşterii Naţionale."

Art. 36 al acestui regulament dispune, că salutul membrilor se face prin ridicarea braţului drept in sus şi pronunţarea cuvântului „Sănătate".

Cum aproape totalitatea salariaţilor Primăriei intreprinderilor municipale sunt inscrişi in această organizaţie, dispunem, ca incepând de azi, salutul in toate birourile Primăriei şi intreprinderilor, va fi cel arătat la articolul de sus.

De azi inainte, nu se va intrebuinţa alt salut in localurile primăriei şi intreprinderilor sale, decât cel obişnuit al „Frontului Renaşterii Naţionale."

Primar: ss. Dr. C. Băran.
Secretar General: ss. Dr. N. Table.

Primăria Municipiului Timişoara.

No. V. 58135-1938
din 3 Ianuarie 1938.

Decisiune.

Noi, Dr. Coriolan Băran, Primarul Municipiului Timişoara;

Având in vedere proiectul regulamentului de organizare a intreprinderilor economice ale Municipiului Timişoara intr'o regie publică comercială, adoptat in şedinţa din 5 Noemvrie 1938 a D-lor şefi de servicii şi prin care se propune reorganizarea intreprinderilor: Cinematografele comunale, Casa de amanet, Băile Poporale şi Plaja, Pompele Funebre, Lăptăria comunală, Carierele de piatră şi nisip din Şanoviţa şi Jdioara, Fabrica de cărămidă, Abatorul comunal şi fabrica de ghiaţă ale Municipiului şi transformarea lor din servicii ale Primăriei in regii publice comerciale, pentru a le da posibilitatea necesară in operaţiuni şi a le garanţa prosperitatea in gestiune;

Având in vedere că fiind in faţa alcătuirii bugetului general şi a bugetelor anexe, aceste schimbări necesare in formă de organizare urmează să fie făcute inainte de 1 Aprilie 1939, pentru a putea fi luate in considerare la lucrările de sistematizare şi normalizare a serviciilor şi funcţiunilor care vor fi păstrate in viitor in buget;

Având in vedere că fiecare intreprindere işi păstrează intreg patrimoniul de până acum;

Văzând dispoziţiunile art. 170. alin. 2 din Legea Administrativă şi art. 1. din Legea pentru organizarea exploatărilor comunale, in conformitate cu dispoziţiunile Legii pentru organizarea şi administrarea pe baze comerciale a intreprinderilor şi avuţiilor publice;

In virtutea drepturilor conferite prin art. 15 resp. 194 din Legea Administrativă;

Decidem:

Aprobăm propunerea făcută in şedinţa din 25 Noemvrie 1938 a D-lor şefi de servicii, privitoare la reorganizarea unor intreprinderi exploatate până astăzi ca servicii ale Primăriei.

Organizăm intreprinderile: Cinematografele comunale, Casa de amanet, Băile Poporale şi plaja, Pompele funebre, Lăptăria com., Carierele de piatră şi nisip din Şanoviţa şi Jdioara, Fabrica de cărămidă, Abatorul comunal şi Fabrica de ghiaţă, pe toate intr'o regie comercială in conformitate cu dispoziţiunile art. 29—69, din Legea pentru administrarea şi exploatarea intreprinderilor şi avuţiilor publice din 1929, sub denumirea „Stabilimentele economice ale Municipiului Timişoara" pe scurt „S. E. T."

Aprobăm anexatul proiect de regulament ale acestor Intreprinderi astfel cum este intocmit şi adoptat in şedinţa din 25 Nov. 1938 a Dlor şefi de servicii.

Se indrumă Serviciul economic de a proceda de urgenţă la intocmirea inventarelor acestor intreprinderi, conform dispoziţiunilor regulamentului din 3 Noemvrie 1938, publicat in Monitorul Oficial No. 256—938, precum şi a instrucţiunilor No. 1171 din 18 Noemvrie 1938, primite dela Ministerul de Interne Direcţia Exploatărilor comunale.

Se va inainta D-lui Ministru de Interne şi Ţinutului Timiş spre legiuita aprobare prezenta decisiune, impreună cu avizul dat in şedinţa şefilor de servicii, regulamentul şi inventarele tuturor intreprinderilor.

Se comunică:

1) Secretariatului general, 2-9) Intreprinderilor de mai sus, 10) Serv. economic, 11) Serv. financiar, 12) Ad. Buletinului Municipiului pt. publicare.

Primar: Dr. Coriolan Băran m. p.
Secretar general: Dr. Nicolae Table m. p.

Recensământul fiscal.

Primăria Municipiului Timişoara.

No. III 1319.
din 11 Ianuarie 1939..

Aviz.

Primăria Municipiului Timişoara aduce la cunoştinţă On. Public că recensământul fiscal obişnut, pentru exerciţiul 1939—1940 va incepe cu data de 16 Ianuarie crt. şi se va termina in cursul lunei Martie.

Dată fiind importanţa acestui recensământ, prin faptul că este atât in interesul On. contribuabili cât şi al Primăriei ca să se stabilească baze reale de impuneri, in care scop Onoratul public este rugat a da ot sprijinul posibil funcţionarilor Municipali delegaţi

cu strângerea declaraţiilor legale.

Timpul de lucru este fixat între orele 8 şi 18 zilnic şi fiecare recensor este obligat a prezenta la cerere legitimaţia specială pentru recensământ.

Primăria Municipiului
Timişoara.

Primăria Municipiului Timişoara.
No. III. 1319-1939.

Obiect: Recensământul fiscal pe 1939—1940.

Deciziune.

Noi, Primarul Municipiului Timişoara;

Văzând referatul Şefului serviciului financiar, din care rezultă că în baza art. 53. die Regulamentul fiscal al Municipiului. este necesar a se face Recensământul tuturor obiectelor, actelor şi faptelor supuse taxelor şi impozitelor comunale, în scopul de a strânge toate elementele necesare cari vor servi ca bază la impunerile pentru exerciţiul 1939-1940;

Considerând. că o simplă somaţie către contribuabili pentru înaintarea declaraţiilor nu poate da rezultatele satisfăcătoare, precum şi desele schimbări ce au avut loc în exerciţiul 1938, după cum rezultă din susmenţionatul referat şi pentru a asigura veniturile comunale autonome, prin evitarea evaziunilor fiscale.

Având în vedere, că scopul urmărit nu se poate obţine decât prin executarea la faţa locului a recensământului general, prevăzut de regulament la art. 53. fiind nevoe pe lângă deplasarea pe întreg teritoriul oraşului şi de o muncă zilnică de dimineaţa şi până seara pentru a se termina lucrările în timp util.

Considerând, că aceste lucrări de interes general nu cad în atribuţiunile stricte ale funcţionarilor delegaţi, dar ele se fac pe lângă muncă în plus şi cu pierderi materiale din partea recensorilor. Considerând că plata acestor indemnizaţii speciale este legală conform deciziei Comitetului local de revizuire No. 242—1935 S. I. şi că şi în trecut s'a plătit din alocaţiile bugetare respective.

Pe temeiul art. 53. din Regulamentul fiscal al Municipiului şi ţinând seamă şi de alocaţia bugetară dela art. 4.

Decidem:

Se aprobă referatul şi propunerea Şefului serv. financiar şi se ordonă, executarea recensământului general fiscal, în conformitate cu prevederile Regulamentului fiscal al Municipiului, cu începere dela 16 Ianuarie crt.

Pentru buna executare a lucrărilor, teritorul oraşului se va împărţi în ocoale, iar recensorii vor primi instrucţiuni detailate scrise şi vor avea asupra lor legitimaţia specială în acest scop. Timpul de lucru afară pe teren se fixează între orele 8 şi 18.

Pentru executarea recensământului se deleagă funcţionarii Secţiei de constatare împreună cu funcţionarii Lindeman Petru, Gheţa Adalbert, Beluescu Petru şi Keilbach Iosif dela Percepţii, iar îndrumarea şi controlul se va face de către Dl Şef al Serv. financiar şi dl Şef al Secţiei de constatare.

Se vor face publicaţiunile obişnuite în acest sens în gazetele locale în 3 limbi.

Drept indemnizaţie se fixează ca şi în trecut Lei 100 de fiecare zi, plătibili lunar pe baza statelor nominale certificate.

Direcţiunea IET este autorizată să elibereze 5 abonamente de tramvai provizorii valabile dela 16 Ianuarie până la 1 Mai, pe numele Serv. financiar.

Se comunică spre ştire şi conformare: 1. Serv. financiar, 2 Dir. IET.

Primar: ss. Dr. Băran.

Secretar general: ss. Dr. Table.

Primăria Municipiului Timişoara.
No. V. 919—1939.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în ziua de 21 Ianuarie 1939, ora 17 se va ţine în localul Primăriei Municipiului Timişoara, etaj I. uşa 47, situat în circ. I. Piaţa Libertăţii No. 1, a doua tratare prin învoială pentru procurarea unui ştreang longitudinal în valoarea devizului de 135.000 lei, şi a unui aparat de sudaj de presiune mare, în valoarea devizului de 15.000 lei, necesare pe seama Carierei de Piatră din Sanoviţa.

Tratarea se va ţine în conformitate cu art. 88-110 inclusiv din L. C. P., Regulamentului O. C. L. şi normele publicate în Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931.

Toate persoanele cari vor lua parte la licitaţie, vor depune pe lângă ofertă şi o garanţie de 5 la sută din valoarea furniturei oferite, iar oferta se va face numai în conformitate cu caetele de sarcini, cari pot fi văzute în fiecare zi dela ora 8 până la 13 în localul Primăriei, etaj I, uşa No. 54.

Timişoara, la 5 Ianuarie 1939.

Primăria Municipiului Timişoara.

Primăria Municipiului Timişoara.
No. V. 53.595-1938.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în

ziua de 23 Ianuarie 1939, ora 17 se va ţine in localul Primăriei Municipiului Timişoara, etaj I. uşa 47, situat in circ. I. Piaţa Libertăţii No. 1, tratare prin bună invoială pentru procurarea unei motociclete cu ataş de 500 cm. in valoarea devizului de 100.000 lei, necesară pe seama Serviciului Financiar.

Tratarea se va ţine in conformitate cu art. 88-110 inclusiv din L. C. P. Regulamentului O. C. L. şi normele publicate in Monitorul Oficial No 127 din 4 Iunie 1931.

Toate persoanele cari vor lua parte la tratare vor depune pe lângă ofertă şi o garanţie de 5 la sută din valoarea furniturei oferite, iar oferta se va face numai in conformitate cu caetele de sarcini, cari pot fi văzute in fiecare zi dela ora 8 până la 13 in localul Primăriei, etaj I. uşa No. 54.

Timişoara, la 5 Ianuarie 1939.

Primăria Municipiului Timişoara.

Primăria Municipiului Timişoara.
No. V. 60.935-1938.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaii că in ziua de 19 Ianuarie 1939, ora 17 se va ţine in localul Primăriei Municipiului Timişoara, etaj I. uşa 47, situat in circ. I. Piaţa Libertăţii No. 1, tratare prin bună invoială pentru procurarea a 5.000 Kg. ciment şi 2.000 Kg. fier, rotund, pentru beton armat, in valoarea devizului de 52.500 lei, necesare pe seama Carierei de Piatră din Sanoviţa.

Tratarea se va ţine in conformitate cu art. 83—110 inclusiv din L. C. P., Regulamentului O. C. L. şi normele publicate in Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931.

Toata persoanele cari vor lua parte la tratare vor depune pe lângă ofertă şi o garanţie de 5 la sută din valoarea furniturei oferite, iar oferta se va face numai in conformitate cu caetele de sarcini, cari pot fi văzute in fiecare zi dela ora 8 până la 13 in localul Primăriei, etaj I., uşa 54

Timişoara, la 31 Decembrie 1938.

Primăria Municipiului Timişoara.

Primăria Municipiului Timişoara.
No. V. 61.761-1938.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi cá in ziua de 18 Ianuarie 1939 ora 17 se va ţine in localul Primăriei Municipiului Timişoara, etaj I. uşa 47, situat in circ. I. Piata Libertăţii No. 1, tratare prin bună invoială, pentru procurarea a diferitelor pensule şi vopsele, in valoarea devizului de lei 24.867, necesare pe seama Şcolilor Primare.

Tratarea se va ţine in conformitate cu art. 88—110 inclusiv din L. C. P., Regulamentului O. C. L. şi normele publicate in Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931.

Toate persoanele cari vor lua parte la tratare, vor depune pe lângă ofertă şi o garanţie de 5 la sută din valoarea furniturei oferite, iar oferta se va face numai in conformitate cu caetele de sarcini, cari pot fi văzute in fiecare zi dela ora 8 până la 13 in localu Primăriei, etaj I., uşa No. 54.

Timişoara, la 3 Ianuarie 1939.

Primăria Municipiului Timişoara

Primăria Municipiului Timişoara.
No. V. 46.905—1938.

Publicaţiune

Se aduce la eunoştiinţă celor interesaţi că in ziua de 23 Februarie 1939 orele 17, se va ţine in localul Primărie Municipiului Timişoara etaj I. uşa 47, situat in circ. I. Piaţa Libertăţii No. 1, licitaţie publică pentru vânzarea unui teren de de 3956 m². egal cu 110.1 stj. p. care face parte din imobilul inscris in cf. Timişoara-Cetate No. 213. No. top. 238-193 etc. 1-b 3-22-4-1-1-5 şi cf. Timişoara-Cetate No. 218 No. top. 241-193 etc. 2-4-1|2.

Licitaţia se va ţine in conformitate cu art. 88-110 inclusiv din Legea Contebilităţii Publice regulamentului O. C. L. şi normele publicate in Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1933.

Toate persoanele cari vor lua parte la licitaţie, vor depune pe lângă ofertă şi o garanţie de 25 la sută din preţul oferit, iar oferta se va face numai in conformitate cu caetele sarcini, cari pot fi văzute in fiecare zi dela ora 8—13 in localul Serviciului Economic etaj I. uşa 57.

Timişoara, la 12 Ianuarie 1939.

Primăria Municipiului Timişoara.

Partea Neoficială

Chemarea vremii.

Frontul Renaşterii Naţionale la Timişoara

Adunarea din 15 Ianuarie 1939

Instinctul de conservare şi cuminţenia unui neam a răspuns prompt şi în Ţinutul Timiş la chemarea Suveranului său, chemare pornită din voinţa nestrămutată de a-Şi salva Ţara şi Neamul cu un ceas mai de vreme.

Chezăşia mult aşteptată şi de către bănăţenii noştri a unor alte temeiuri în viaţa neamului românesc a luat fiinţă Duminecă 15 Ianuarie 1939 prin închegarea şi aici în Ţinutul Timiş a Frontului Renaşterii Naţionale.

Subordonând interesele individuale şi egoiste intereselor generale, grupaţi în jurul Regelui, sub cârma şi veghea apropiată a Lui, populaţia Ţinutului Timiş va putea de aci înainte să-şi pună la contribuţie toate calităţile sale alese pentru Rege şi Naţiune prin muncă şi credinţă.

Noua Organizaţie, care e a unui neam întreg, va da nou suflu cuvenit ideii naţionale trecându-o în fapt prin ocrotirea muncii, a capitalului şi a elementului românesc şi fixând primatul spiritualităţii şi străduinţei pentru binele obştesc.

Ţinutul Timiş, prin manifestaţia de Duminecă a demonstrat, că a înţeles chemarea vremii, că se înşirue în întregime în Frontul, care reprezintă interesele colective ale Statului

Adunarea, în cadrul căreia a avut loc această manifestaţie, a decurs în felul următor:

In vederea măreţei adunări d. Dr. Gheorghe Ciupe, secretarul general al Ţinutului Timiş, a convocat încă la 13 Ianuarie o consfătuire, în care s'au discutat măsurile ce trebuesc luate în vederea intrunirii publice. La această consfătuire au luat parte Dnii: Dr. Coriolan Băran, primarul municipiului Timişoara, prof. Gheorghe Andraşiu, fost primar, prof Dr. Nicolae Ilieşiu, Dr. Casius Dobrin, avocat, Dr. Nicolae Table, secretarul general al municipiului, Dr. Aurel Mezin, avocat, Dr. Pavel Manta, primpretor, Dr. Pompiliu Puticiu, Dr. Dimitrie Roman, Ioan Sperneac Coriolan Proşteanu, Iosif Spătariu, Tiberiu Muntean, Aurel Balea, Cornel Jucu, Dr. Dimitrie Costa, Ioan Porumb şi Valeriu Linca.

Proclamându-se de preşedinte al comitetului de organizare d. Dr. Coriolan Băran, iar ca membrii toţi participanţii arătaţi mai sus, s'a hotărât ca intrunirea să aibe loc la Cinematograful „Capitol". Dl Dr. Nicolae Table, a fost apoi incredinţat cu organizare intrunirei dela Cinema „Capitol", iar pentru primirea in gară a participanţilor cari sosesc cu trenurile, a fost delegat ca aranjor d. Aurel Balea, funcţionar superior al primăriei Timişoara.

Prevăzându-se o mare afluenţă a participanţilor din cele 5 judeţe ale Timişului, s'au luat dispoziţii. ca să se monteze atât în grădina de vară a Cinematografului „Capitol", cât şi in faţa cinematografelui megafoane speciale. cari să difuzeze discursurile ce se vor rosti in spaţioasa sală a Cinemetografului, iar pentru menţinerea ordinei au fost desemnaţi o seamă de funcţionari şi alţi cetăţeni, cari au fost prevăzuţi cu banderole speciale. Pentru evitarea aglomeraţiei s'au luat deasemenea dispoziţii, ca fiecare coloană de participanţi, în ordinea sosirei ei, în gară, să fie condusă la locul de intrunire de către un aranjor. Data şi programul intrunirei a fost apoi adus la cunoştinţa publică prin presă şi afişe.

ADUNAREA

Pare, eă şi puterea, a cărei intensitate înzădar încercăm să o pătrundem, e părtaşă la marele praznic de înfrăţire şi renaştere a sufletelor. O zi cu soare primăvăratic, case împodobite cu eovoare, flori şi drapele, aşteaptă pe cei ce, înţelegând ehemarea vremii, vin să bea din potfrul renaşterei noastre naţionale, să îngroape un trecut, trecând într'o viaţă nouă.

Sosesc rând pe rând cărăşenii în frumoasele şi impunătoarele lor cojoace şi cu fanfarele lor proprii în frunte, severinenii în şubele lor colorate cu coşteienţii în frunte, cari duc în mijlocul lor un buchet de cinci ţărăncuţe, stârnind prin frumuseţea lor clasică admiraţia timişorenilor, arădanii şi nordul jud. Timiş în şubele lor de aba albă, muntenii din Hunedioara şi şvabii cu fanfare, în rânduri de câte opt, în pas cadenţat. Grădina Cinematografului de vară se umple repede astfel, încât satele ce sosesc în urmă se postează înfaţa cinematografului, unde o banderolă enormă anunţă rostul adunării şi lozinca Frontului Renaşterii Naţionale: „Pentru Neam şi Rege prin Muncă şi Credinţă".

Numărul participanţilor este evaluat la peste zece mii, dintre cari peste 7500 au sosit numai cu trenul.

La ora 10 soseşte şi d. Rezident Regal Dr. Alexandru Marta, care este îndelung aclamat de către numerosul public din faţa cinematografului.

BIROUL

Pe scena frumos împodobită în urarele asistenţei iau loc P. S. S. Episcopul Dr. Vasile Lăzărescu al Caransebeşului, care prezidează adunarea, Episcopul Unit al Lugojului P. S. S. Dr. Ioan Bălan, Episcopul catolic al Timişoarei Dr. Augustin Pache, protopopul sârb Dr. Slobodan Costici, d. Dr. Ioan Suciu, fost ministru, d. Dr. Aurel Vlad, fost ministru, d. Dr. Mihail Gropşian, preşedintele Asoc. advocaţilor creştini, d. Dr. Iuliu Coste, fost prefect, şi d. Dr. Alexandru Iancu, fost senator, care-i rugat să îndeplinească şi agendele de secretar al adunării.

ASISTENŢA

În sală se găseau în primele rânduri dr Alexandru Marta, Rezidentul Regal al Ţinutului Timiş, Dr Gheorghe Ciupe, secretarul general al Ţinutului, dr Coriolan Băran, primarul municipiului Timişoara, Generalul Alexandru Vlad, primarul municipiului Arad, Dr Dobrin, primarul oraşului Lugoj, Colonel Gh. Praporgescu, prefectul judeţului Timiş-Torontal, colonel Panait Boitan, prefectul judeţulni Severin, Colonel Dobriceanu, prefectul judeţului Arad, Colonel Adrian Prefectul judeţului Caraş, Colonel Bengliu, prefectul judeţului Hunedoara, ing. C. Teodorescu, rectorul Şcoalei Politehnice, Sabin Evuţian, inspector general şcolar, vicarul greco-catolic Dr Gheorghe Munteanu, dr C. Sava, inspector general de siguranţă, Sabin Evuţian, inspector general al învăţământului secundar, Colonel Matei Mateescu, prefectul poliţiei Timişoara, dr Adrian Brudariu, prodecanul baroului Timişoara, dr Eugen Suciu, preşedintele colegiului medicilor, dr N. Buteanu, inspector general sanitar, dr Cornel Grofşoreanu, vicepreşedintele Institutului Social de Vest, Vasile Tăutu, inspector general financiar, ing. I. Caraminu, inspector general silvic, Dr Emil Ţieranu, ajutor de primar Timişoara, Dr Petru Warth, ajutor de primar Timişoara, I. Ilincea, inspector general comercial, dr Stănuleţ, inspector general sanitar, Colonel Boldea, preşedintele Comunităţii de Avere Caransebeş, Ing. Gheorghe Bornuz, director general al Comunităţii de Avere Caransebeş, Colonel Eduard Giurcăneanu, preşedintele Camerei de Comerţ şi Industrie, Dr I. Băltescu, preşedintele Asociaţiei fabricanţilor din Banat, Ing. Aurel Bărglăzan, preşedintele asociaţiei meseriaşilor, comerciantilor şi muncitorilor români din Timişoara, Dr Nicolae Table, secretatul general al primăriei Timişoara, Colonel Babescu, Arad, fost prefect, dr Avramescu-Arad fost prefect, Dr Onciu-Reşiţa, Dr Anton Bogdan, fost prefect, dr Dimitrie Nistor, fost prefect, Dr Liuba fost prefect, Dr Ion Ţeicu, fost prefect de Caraş, Dr. Pompixliu Ciobanu, fost senator, Dr Nicolae Ilieşiu, fost senator, Cioflec, inspector general şcolar, dr Alexandru Mileticici, inspector sanitar, Dr I. Neagoe, Dr Dobrin, dr Numianu, dr Morariu, dr Silviu Păscuţiu-Arad, dr Dionise Moldovan, dr Haneş, dr Rămneamţu, dr Jianu, dr Camil Pop, ing. Vasile Bardan, Patrichie Rămneanţu, preşedintele asociaţiei învăţătorilor din Banat, ing. Cornel Beşa, dr. Corneanu, dr Borca, primarul Buziaşului, Dr Preda, Dr Ţiunea, Dr Botiş, Dr Lothar Unterweger, Traian Haneş, inspectorul muncii, Dr Ilie Gropşian, Dr Olariu-Lugoj, Dr Petrovici, inspector financiar Băteala, Ing. Dr. Cândea, arhitect Stefan Toth, Dr. Străinu, Dr. Tirbu, căp. Grigore Popescu, dir. Bucurescu, Dr. Ienovan, Daminescu, Feneş, Petru Pavel, preşd. Camerei de Agric., Dr. D. Dogariu. Dr. Drăgan, Ing. Victor Blăjan, dir. Gh. Ioanovici, maior Saricu, Petru Olariu, Ing. Victor Vlad. Ing. Nicolae Crişan, Dr. Putici, Dr. Aurel Petcu, Dr. Waltner, Vasile Micula, şeful serv. Contr. Mand. Int. PTT, dr. Manta, Dr. I. Porumb, Dr. Romulus Miclea, Dr. D. Costa, Dr. Mircea Zărie, Gheorghe Dehelean, Marin Bora, Achim Lelea, Munteanu Ion Meda, Aarel Balea, dir. Boroancă, dir. Iocu, I. Sperneac, Tiberiu Popovici, Iuliu Blaj, Iosif Bazu, Ing Grigorie Zoiade: C. Barbu. Pavel Vuia, avocat Hönig, avocat Maurus şi mulţi alţii cari ne scapă, cum şi prezidentele şi comitetele tuturor organizaţiilor femeniste din Timişoara, Corul „Octavian Goga" din Răcăşdia, etc. etc.

Cuvântarea Preşedintelui Adunării

Episcopul Dr. Vasile Lăzărescu al Caransebeşului, în calitate de preşedinte de onoare deschide adunarea P. S. S. luadă insuşirile caracteristice ale neamului nostru şi puterea lui de conştiinţă care, atunci când se ivesc primejdiile ameninţând însăşi existenţa fiinţei sale şi temeliile statului şi ale ţării, l-au făcut totdeuna

să judece drept, unindu-se într'un singur suflet pentru a face faţă nevoilor. Cu bucurie constată astăzi încetarea desbinărilor cari săpau unitatea şi integritatea frontierelor, binecuvântând pe cei cari cu vrednicie s'au înşiruit în rândul oştaşilor de elită legaţi prin obârşie şi sânge de pământul românesc. Biserica ortodoxă păstrătoarea tradiţiilor şi comorilor, diriguitoarea spirituală pentru binele obştei nu are cuvinte destule pentru a-şi exprima credinţa juruită de înaintaşi în semnul iubirei dc ţară şi mai ales faţă de Regele ei M. S. Regele Carol II. a cărui înţelepciune, trudă şi osteneală pentru folosul ţărei nu pot fi îndeajuns de răsplătite. (Sala întreagă aclamă îndelung în picioare în timp ce Imnul Regal difuzat de megafoane, este ascultat de către întreaga asistenţă într'o tăcere impresionantă, toată lumea cu mâna ridicată dând salutul roman. După terminarea Imnului asistenţa isbucneşte în urale de Trăiască M. Sa Regele Carol al II-lea! cari sunt repetate de către grupul masiv german din sală cu: 'Sieg, Heil König Carol der II).

In continuare P. S. S. arată, că încadraţi în noua organizaţie, căreia Suveranul, cu dragoste faţă de neam si ţară i-a dat fiinţă, noi trebue să ne dăm seama de obligaţiile, care ne incumbă pentru a pune în valoare comorile sufleteşti. Să alungăm din inimile şi sufletele noastre ambiţiile personale cultivate cu prea mult egoism până astăzi, să ne desbrăcăm de obiceiurile vechilor politiciani preocupaţi numai de pofta de câştig şi de pricopseală, zădărnicind astfel orice bună intenţie. Să lucrăm pentru întărirea şi apărarea ţărei restabilind erarchia valorilor în viaţa publică dând fiecăruia locul ce-l merită şi uniţi să răspundem la înaltul apel regal, dând maximul de efort pentru mărirea şi înflorirea ţării. Mulţumind organizatorilor întrunirei, în frunte cu iubitul nostru Rezident Regal d. Dr. Alexandru Marta P. S. S. imploră binecuvântarea Celui Atotputernic asupra bunelor gânduri ale membrilor Frontului Renaşterii Naţionale şi asupra lucrărilor adunării.

DISCURSUL P. S. S. EPISCOPULUI GR. CAT. BĂLAN

Iubiţi prieteni, parcă ne aflăm la Adunarea dela Blaj! Parcă-l văd pe Andrei Mureşanu, cu ochii umezi de lacrămi, stând într'un colţ şi dintr'odată izbucnind în cântec şi cu el cântând toată lumea? (Aplauze!)

Preoţii cu crucea în frunte! Aţi mai văzut adunări care se semene cu acestea? Nu! Astăzi, în fruntea acestei adunări, sunt episcopi şi preoţi. Da! episcopi şi preoţi, cu crucea în frunte, căci oastea este creştină! Deviza este: „LIBERTATE" iar scopul, din cele mai sfinte!

Când am aflat întâia oară de ideea aeasta a Frontului Renaşterii Naţionale, — pe care eu a-şi fi botezat-o „Infrăţirea tuturor" (Aplauze prelungite), — mi-am zis: acest lucru trebuia făcut încă din 1918! (Aplauze prelungite).

Fraţilor, închipuiţi-vă, dacă scumpul nostru Rege de astăzi ar fi fost lăsat mai de mult ca la vremi noui, să pună oameni noui! Atâta ură nu s'ar fi vărsat în sufletele milioanelor de Români! Atâtea miliarde nu s'ar mai fi prăpădit! (Aplauze).

Am fost membru în comisiunea „Codificării dela Roma" şi am lucrat alături de cardinali şi emeriţi purişti. Şi ştiu că atunci când cineva vrea să schimbe într'o lege oarecare vreun paragraf, când avea o idee, pentru schimbarea unei legi, aceasta se făcea spre binele poporului şi nu pentru ambiţia cuiva, numai şi numai de a modifica ceva (Aplauze).

Ce noroc ar fi fost ca această naţiune, care s'a dovedit aşa de unită la Alba-Iulia să fi arătat aceeaşi unire, cu fraţii de dincolo, într'un organism, care, având înainte de toate, ar fi permis cârmuitorilor ţării, sub sceptrul scumpului nostru Rege, să elaboreze, în aceşti zece ani legile de temelie ale ţării! Unde am fi fost noi astăzi? (Aplauze prelungite, strigăte „Trăiască Regele")

Maiestatea Sa Regele, care are răspunderea situaţiunei, a crezut că nu mai poate continua starea de lucruri de până acum. Eu mă bucur din tot sufletul de tot ce a realizat M. S. Regele, întrucât cred că acest Front nu este o organizaţie politică, — ca cele dinainte, — care se atinge de buzunarul meu şi mă păgubeşte. Dacă-l voi sprijini, mă va avea în vedere şi nu mă va duşmăni. Cred că Frontul acesta va avea grije de nevoile tuturor cetăţenilor, nu numai ale acelora care fac parte dintr'un partid.

Această înfrăţire eu cred că este o binecuvântare dela Dumnezeu! De aceea mă bucur din tot sufletul că toţi oamenii din Ţinut, chiar din cele mai îndepărtate colţuri, — d. Aurel Vlad este venit de departe, — n'au pregetat să ia parte la această Adunare. (Apl.)

Am venit aci ca să ne înjugăm la carul ţării, — nu la carul unui partid, — şi să ne înfrăţim.

De aceia fiind episcop, daţi-mi voe să repet câteva vorbe ale Sfântului Pavel, care spune că „Noi numai aşa vom putea face un corp", — el vorbea de corpul mistic al bisericii, noi vorbim de aceia al neamului nostru, — numai aşa vom putea face un corp, cât ne vom putea îngădui, unul altuia.

Iată, este vremea de a pune umăr la umăr, să facem o unire nouă. Pentru ce a fost în trecut, să facem cruce. Când preoţii dau deslegare, totul este iertat! Ce a fost, nu mai este! Facem cruce peste tot şi să ne uităm.

„Eu ţi-s frate,
Tu mi-eşti frate,
In noi doi
Un suflet bate".

(Aplauze).

De aceea, daţi-mi voe, domnilor ca să închei puţinele mele cuvinte cu vechea cântare, pe care o cântam noi, bătrânii:

Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inima română
Să învârtim hora unirii
Pe pământul României!

(Aplauze prelungite).

O CHEMARE: SCRISOAREA P. S. S. EPISCOPUL ANDREI MAGERU AL ARADULUI.

P. S. S. episcopul Aradului Andrei Mageru, fiind bolnav, a trimis următoarea scrisoare, care a fost citită de către d. avocat Aurel Iancu:

»Fraţilor, Biserica neamului a văzut cu îngrijorare cum în cei douăzeci de ani trecuţi fiii aceluiaş neam, împărţiţi în diferite partide politice, se înduşmăneau laolaltă, paralizând orice acţiune de interes obştesc.

Deaceea noi, conducătorii bisericii, am salutat cu bucurie şi cu mare nădejde înfiinţarea Frontului Renaşterii Naţionale, în care noi nu mai vedem un partid politic, ci organul de înmănunchiere a tuturor forţelor cetăţeneşti creatoare, dispuse să subordoneze interesele personale, marelor interese obşteşti.

Noi vedem în această organizaţie o şcoală pentru însuşirea virtuţilor cetăţeneşti. Mai constatăm şi aceea că ideologia acestei organizaţii urmăreşte şi promovarea familiei şi a religiei creştine.

Biserica apreciază marea însemnătate morală a închegării într'un singur front a tuturor fiilor Ţării, cari cu gând curat, vor să servească Tronul, Patria şi Neamul.

Ne-am înscris atât noi personal, cât şi clerul central al Eparhiei şi am îndemnat şi clerul parohial să se înscrie în rândurile Frontului Renaşterii Naţionale, făcându-ne stegari ai fericitului gând, care stă la baza acestei grupări.

Regretând că din pricina bolii nu putem lua cuvântul personal la adunarea din Timişoara, invocăm binecuvântarea lui Dumnezeu asupra înţeleptului nostru Suveran, asupra conducătorilor Ţării şi asupra acţiunii şi rodniciei Frontului Renaşterii Naţionale, spre binele scumpei noastre Patrii, (aplauze).

CUVANTAREA BISERICEI CATOLICE

In cuvântarea sa P. S. Sa Dr. Augustin Pacha, episcopul romano catolic al Timişoarei spune:

Fraţilor, Misiunea preotului, dată de însuşi Mântuitorului Nostru Isus Hristos, este de a predica Evanghelia, prin cuvânt şi prin faptă.

Cred că nu mă înşel când spun că a fost faptă creştinească atunci când episcopii şi preoţii împreună au intrat în Frontul acesta. Am făcut o, după tradiţia sfintei noastre Biserici, din trei motive:

Intâiu, ne a chemat Domnul.

Se spune în Sfânta Scriptură: „Prin Mine domnesc Regii".

Iar în alt loc din Sfânta Scriptură, Sf. Apostol Pavel spune:

„Ascultaţi pe mai marii voştri".

Regele nostru, providenţialul om de Stat al Ţării noastre, ne-a chemat. Iată sunt aci Episcopul şi Preoţii săi.

Al doilea motiv:

Nu suntem acum într'o adunare politică, de felul celor din trecut, unde de multe ori cetăţenii erau îndrumaţi la luptă Aci nu este vorba de luptă. Motto ul acestei adunări este acela al Majestăţii Sale şi acela al Mântuitorului Nostru Isus Hristos: Pace Vouă! (Aplauze).

Al treilea motiv; — şi acesta este oficiul meu: M'am unit cu poporul meu şi l am adus la Adunarea aceasta. (Vi aplauze).

In programul Frontului, se citeşte: Scopul Frontului Renaşterii Naţionale este înălţarea Patriei, consolidarea societăţii şi întărirea familiei, prin desvoltarea creştinătăţii. (Aplauze).

Atunci fraţilor, dacă este vorba de înălţarea ţării, dacă este vorba despre viitorul familiei creştine, să mi daţi voe, dv. bănăţenii, să vă fac unele reproşuri:

Oare dv. sunteţi români sau nu? Este grija mea să vă fac acest reproş, căci mai ales aici în Banatul nostru, din nefericire, familia se compune adeseori numai din tată şi mamă! . . .

Atunci, vă întreb: Pot să stau, eu, ca episcop, ca preot, indiferent în faţa acestei situaţuni?

Voci: Nu! Nu!

P. S. S. Episcopul Augustin Pacha: Domnilor, aceste câteva cuvinte fiind spuse, să-mi daţi voe să implor binecuvântarea dumnezeească asupra Regelui şi asupra Ţării. (Aplauze prelungite). Domnul să binecuvânteze ţinutul şi pe iubiţii noştri bănăţeni.

In puţine cuvinte P. S. Sa repetă cele spuse şi în limba germană şi maghiară.

ADEZIUNEA SÂRBILOR

In cuvântarea sa părintele protopop sârb **Slobodan Kostic** spune:

Domnilor. Viaţa comună, luptele comune, pe care le-au dus popoarele noastre le-au apropiat foarte mult de vreme îndelungată, aşa încât noi, sârbii din România Mare, nu ne simţ'm ca minoritari în ţara românească (aplauze)

La chemarea M. S. Regelui pentru înălţarea Patriei prin întărirea ideii naţionale şi prin so-

lidarizarea fiilor ei, prin întărirea familiei ca celulă socială, prin crearea unei vieţi spirituale noui, prin desvoltarea credinţei creştine şi a culturii autohtone, prin propăşirea materială şi cinstită, prin muncă, poporul sârbesc, cu preoţimea şi învăţătorimea în frunte răspunde fară şovăire! (aplauze prelungite). Răspunde nu numai din datoria de a asculta o poruncă, ci din conştiinţa că în felul acesta împlineşte un mandat al inimei şi al conştiinţei sale.

Cu aceste gânduri, poporul sârbesc răspunde cu plină sinceritate şi străbătut de o adâncă iubire de Patrie şi Rege (vii aplauze).

Poporul sârbesc a trăit, trăieşte şi va trăi cu o lozincă:

„Regele şi Naţiunea"
„Muncă şi credinţă"
(aplauze puternice).

UN GLAS DIN ALTE VREMURI

Octogenarul D. Dr. ION SUCIU fost ministru în Consiliul Dirigent luând cuvântul declară:

Fraţilor, Mă cuprinde o emoţiune pe care abia o pot stăpâni, luând cuvântul în această adunare.

In 1918, când s'a făcut unirea noastră a tutulor, eram deja un bătrân de 56 de ani. Trebuie însă să vă mărturisesc că înainte am lucrat cu toţii, frăţeşte, umăr la umăr în cea mai bună înţelegere. Fratele Aurel Vlad este aici de faţă şi poate să v'o spună. Am lucrat totdeauna în mod unitar, învingând puterea acelora, care voiau să ne zdrobească, să ne desbine.

Ei, veţi zice dv.: uşor a fost să duceţi această luptă, pentru că atunci nu vă erau la îndemână momelile puterii, nu vă îmbia nimeni cu nimic, nu vă arunca nimeni decât un os care nu făcea să vă bateţi pentru el. Eraţi în afară de rânduiala Ţării, eraţi dominaţi, nu eraţi cetăţeni în Ţara noastră.

Acestora le răspund: noi am avut să luptăm cu mulţi duşmani, dar am fost un singur front, un front unic pentru apărarea intereselor româneşti.

Nu este astăzi oare din nou tot un astfel de front acela care s'a constituit acum?

Când ne uităm ce se întâmplă în lume, vedem că, într'un an numai, cum a fost anul trecut, 1938, surprize au fost, câte lucruri nu s'au petrecut. Câte încercări nu s'au făcut şi se fac cari tind astăzi ca peştele cel mare să înghită peştele cel mic!... Ce să mai vorbim atunci şi de puterile cele mici? (aplauze).

Când ţările mari nu-şi pot da asigurări de pace una alteia, ce asigurări mai putem noi spera că vor da ele naţiunilor mici? Aceste naţiuni mici trebue să-şi dea seama de viitorul care le aşteaptă. Dacă noi vom continua mai departe jocul funest de până astăzi, atunci sigur va veni pieirea noastră.

Deaceea trebue ca prin Frontul Renaşterii Naţienale să renască fiecare din cei ce se înscriu în el, să fie fiecare cinstit şi cu grijă la răspunderile ce şi le asumă,

Şi răspunderile sunt de două feluri faţă de viitor şi faţă de nepoţi şi strănepoţi şi răspunderi faţă de aceia cari au aşteptat atâta amar de ani să vină unirea noastră a tuturor. Fiindcă dacă noi vom pierde ce am câştigat şi ceeace ne-au lăsat înaintaşii noştri cu atâta trudă, blestemul lor ne va apăsa.

Lozinca aceasta s'o aibă fiecare din membrii Frontului Renaşterii Naţionale: trebue oameni cinstiţi şi numai oameni cinstiţi, iar nu din acei cari au făcut gheşeft din interesele Ţării (vii aplauze).

Fraţilor.

Astăzi vă spun că pot păşi cu încredere, de acum înainte, pe drumul meu din urmă, fericit că România se va ridica la înălţimile la care merită, graţie acestei unităţi sufleteşti, pe care o făurim astăzi cu toţii (vii aplauze).

SOLIA HUNEDIOAREI

Al Dr. AUREL VLAD fost ministru, spune:

Prea Sfinţilor Părinţi,
Surori Bănăţene
şi Fraţi Bănăţeni.

Episcopul Lugojului a spus că eu am venit în mijlocul Dv., ca cel mai îndepărtat. P. S. Sa a spus un adevăr în ce priveşte depărtarea geografică a oraşului meu, dar în ce priveşte apropierea sufletească, lucrurile nu stau aşa, fiindcă nimeni n'a simţit mai mult sufleteşte împreună cu dv., cum am simţit eu! (Vii aplauze).

Fraţilor, înainte cu 30 de ani, când am început lupta mea parlamentară, am descins mai întâiu aci în Banat, la graniţa de Vest şi împreună cu fratele Suciu, am dus lupta pentru afirmarea drepturilor poporului nostru românesc (Aplauze).

Atunci am fost chemaţi la luptă. Astăzi suntem chemaţi la muncă, pentru întărirea Patriei şi pentru înălţarea Tronului (Vii aplauze).

Am pierdut 2o de ani în lupte zadarnice şi vă întreb pe dv.: dacă luptele acelea, pe care le-am dat unii impotriva altora, le-am fi folosit pentru consolidarea ţării, pentru întărirea sufletească a acestui neam, oare n'ar fi fost ţara noastră în altă situaţiune decât se prezintă astăzi? (Aprobări, aplauze).

Fraţilor, de mult, încă dela început, am văzut primejdia care ne ameninţa, din cauza neînţelegerilor şi discordiilor dintre fraţi. De mult am observat că democraţia, introdusă la noi prematur, n'a putut să dea rezultatele care se scontau. Aşa în anul 1931 într'un articol publicat, cu ocazia noului an, în »Solia» din Orăştie scriam următoarele:

„Să avem curajul să recunoaştem şi să nu ascundem adevărul: democraţia integrală, introdusă la noi dela răsboiu încoace, a dat pe toată linia faliment. In faţa dezastrului incontestabil, trebue să o spunem franc: orientarea noastră politică trebue să ia o nouă directivă şi anume să ne orientăm fără şovăire, cu toţii spre dreapta. In acest scop trebue să ne grupăm cu toţii în jurul Regelui, ca să putem să scoatem Carul Statului din prăpastie şi să îndrumăm ţara spre drumul care o duce la glorie şi fericire«.

Tot în acelaş an cu ocazia sărbătorii Paştelui, scriam în aceeaşi gazetă:

»Nu încape îndoială că în urma luptelor intes-

tine dintre partide, a rămas o singură autoritate neştirbită în ţară şi această autoritate este Coroana». (Aplauze prelungite).

»Datoria fiecărui patriot este de a menţine această autoritate, fără de care haosul este inevitabil, fiindcă ea este singura în stare să susţină ordinea şi să asigure bunul mers al vieţii de stat, garantând totdeodată şi viitorul. In consecinţă, toate partidele politice şi toţi românii trebue să facă zid în jurul Coroanei« (Aplauze).

Iată fraţilor, astăzi am ajuns în faţa acestui apel regal în ceasul al 11-lea, când trebue să ţinem seama de primejdiile care ne ameninţă din afară şi de furtunile care se anunţă. Astăzi datoria noastră a tuturor este, să urmăm apelul care ne chiamă, să facem un zid puternic în jurul Tronului, pentru a garanta renaşterea noastră naţională, pentru a asigura unitatea noastră sufletească şi pentru a da posibilitatea ca neamul nostru să-şi desvolte toate energiile şi toate forţele, în serviciul Tronului şi al Ţării (Aplauze prelungite).

In consecinţă având în vedere că dela solidaritatea imensei majorităţi a poporului nostru depinde crearea acelui instrument, care să ne asigure pacea şi viitorul, fac apel la Dv., ca dela mic la mare, să ne grupăm în »Frontul Renaşterii Naţionale».

Trăiască Majestatea Sa Regele. (Aplauze prelungite, ovaţiuni).

Discursul dlui Dr. Coriolan Băran, primarul Timişoarei

Fraţi români, Tot pe Câmpia Libertăţii a Blajului, marele poet Andrei Mureşanu, a rostit şi caracteristicele versuri:

Pe voi vă nimiciră
A pismei răutate
Şi oarba neunire
La Milcov şi Carpaţi! ...

Aşa a fost când românii, împărţiţi în graniţele diferitelor ţări, duceau luptă eroică pentru libertate şi visau un stat întregit, al României Mari.

După lupte mari şi nolan de jertfe, nouă celor de astăzi ne-a fost dată fericirea să sărbătorim sfânta zi a Unirii şi să ne vedem visul împlinit.

Trebue însă să recunoaştem, cu durere în suflete, că în cele două decenii, care au urmat după unire, „oarba neunire" între fiii aceleaşi naţiuni, care se află între graniţele Ţării mult dorite, a fost mai mare decât înainte cu o sută de ani.

Până eri naţiunea noastră era desbinată, români pe români se acuzau şi se defăimau, se răsboiau membrii aceleiaşi familii, tatăl cu fiul, frate cu frate şi văzând cu ochii, forţa de rezistenţă scădea şi astfel se irosea întreaga vlagă a neamului.

Rătăcirea spiritului public, un produs specific al politicianismului, goana după situaţiuni cu orice chip şi cu orice condiţii, au fost caracteristicile celor douăzeci de ani, cari, au urmat după unire (aplauze).

In vremea din urmă, oamenii nu se mai împărţeau în buni sau răi, cinstiţi sau păcătoşi, capabili sau incapabili, muncitori sau leneşi, ci se caracterizau după partidul din care făceau parte (aprobări).

Presiunea de sus, care îşi impunea protejaţii şi apăsarea de jos, care cerea recompense pentru voturile date, anihilau orice posibilitate de muncă constructivă şi cinstită în această Ţară (aplauze).

Pe când în ţările învecinate, cu voinţă de fier, cu disciplină constantă şi cu muncă constructivă, se refăcea tot ce s'a stricat în timpul războiului şi câţiva ani după război, la noi se mergea, cu paşi gigantici spre prăpastie.

Acela însă care a înţeles primejdia, a fost Suveranul Ţării (vii aplauze). care, ca prin vrajă, a oprit în loc acest curent nebun de distrugere şi desfăşurând stindardul revoluţiei naţionale, a croit drum nou şi a dat soartă hotărîtă Ţării şi Neamului (aplauze prelungite, ovaţiuni).

S'ar putea că noi bănăţenii, noi locuitorii din aceste judeţe mărginaşe, dela graniţa de Vest a României şi noi cetăţenii acestui municipiu, întotdeauna cuminte şi constructiv, să nu ne urmăm Suveranul pe calea cea nouă?

Voci: Nu! Nu!

D. Coriolan Băran: S'ar putea că astăzi, când suntem cu toţii chemaţi la muncă pozitivă — şi munca noastră să dea dovadă că suntem cei mai buni şi cei mai harnici, — să nu mergem alături de Coroană, în era nouă care abia astăzi începe?

Trebuie să eliminăm din sufletele noastre orice îndoială, fiindcă astăzi când unitatea naţională dela Nistru pân'la Tisa, este o realitate, când noi ne-am format un Stat puternic naţional — fiindcă numai naţionalii sunt capabili de a apăra unitatea fizică a Ţării, pământul Statului . . .

Voci: aşa este.

D. Coriolan Băran... Numai naţionalii sunt legaţi cu sufletele, cu mormintele moşilor, cu grija independenţii Statului, s'ar putea să nu simtă fiecare român şi fiecare bănăţean în sufletul lui datoria de a da sprijin acelora, care au pornit să lupte pentru salvarea naţiunei? (Aplauze).

In această zi mare a Banatului să întindem cu toţi hora frăţească, să uităm ce a fost, să aducem pacea în suflete, şi cu toţi, urmând chemarea Suveranului şi a guvernului să strigăm: Trăiască Regele! Trăiască Ţara Românească! (Aplauze)

CUVÂNTAREA D-LUI IULIU COSTE, FOST PREFECT

Nimeni nu va putea contesta faptul că fostele organisme politice au contribuit într'o măsură considerabilă la divizarea românilor, la desbinarea lor, fă-

rămiţându-se şi tocindu-se in lupte mari multe energii, care putea fi toate utilizate spre binele şi spre folosul ţării. Aceste lupte însă, durere, s'au soldat cu un deficit mare moral şi naţional, care a scoborit prestigiul şi a diminuat respectul pentru drepturile şi autoritatea Statului român. Cel dintâi care a văzut acest mare rău, cel dintâi care s'a gândit să curme această situaţie a fost insuşi personificatorul suveranităţii noastre naţionale, M. S. Regele Carol II (Ovaţiuni).

Frontul Renaşterii Naţionale vrea să deschidă un câmp vast de activitate pentru toate forţele, mai ales pentru afirmarea energiilor tinere, neavându-se altceva in vedere decât capacitatea, demnitatea, munca şi prestaţia fiecăruia, căci obrazul ţării, intinat nu odată dela unire incoace, cere astăzi mai mult ca oricând să nu se mai poată acorda titluri de participare şi afirmare in viaţa publică fără să nu se aibă in vedere partea morală (Aplauze).

Ne place tuturor a crede că Frontul Renaşterii Naţionale nu va admite nici odată ca să se mai urmeze acordarea onorurilor după vechile metode şi mijloace şi va facilita să se indrumeze şi să se perseevereze pe drumul onoarei, prin vrednicie (Aplauze).

Un mare postulat al zilelor noastre este emanciparea de orice balast apăsător al vieţii noastre de stat, emanciparea de orice rău care a ros până astăzi şi ar mai putea roade la rădăcinile ţării noastre; iar comandamentul suprem in slujba căruia ne pune pe toţ acest Front este ideea de stat, este ideea naţională este cultul Patriei, cultul focului sacru al iubirii de neam, ţară şi tron. (Vii aplauze). Acest cult sacru trebue să străbată sufletele tuturor; acest foc sacru trebue să topească orice ghiaţă ce ar mai apăsa pe inimi (Vii aplauze).

Sentimentul solidarităţii naţionale trebue să facă parte din sufletul fiecărui cetăţean, indiferent de origina lui etnică.

Cineva a intrebat pe Isus Hristos: Ce să facă dacă ii iese in cale o viperă? Isus Hristos i-a răspuns să-i dea cu călcâiul in cap şi să o sdrobească, fiindcă altfel il omoară.

Conducătorii şi comandanţii Frontului să aibe călcâie de oţel şi să sdrobească toate capetele de viperă, care ar mai indrăsni să sugă vlaga frumosului trup al naţiei Româneşti.

Cred — cu credinţa unui fanatic — că Ţara Românească are să fie aşa cum a văzut-o, cum a cântat-o aşa de impresionant poetul Bolintineanu care a spus:

„Viitor de aur ţara noastră are
Şi prevăd prin secoli a ei inălţare".

(Vii şi prelungite aplauze).

De hărnicia noastră depinde ca acest viitor de aur să nu rămână vis. Noi să ne iubim ţara mai presus de viaţa noastră. Ni se cere viaţa? Noi viaţa să o aducem la inălţarea Patriei, dar nu cu durere şi suspin, ci cu elan şi mândrie. (Vii şi prelungite aplauze).

Noi, care ne-am inregimentat şi toţi cei care se vor mai inregimenta in cadrele Frontului, să fim eroii muncii, eroii demnităţii, eroii cinstii să fim apărătorii vajnici, credincioşi ai familiei, ai bisericei şi ai naţiei. Şi atunci, din infăptuirile marilor noştri indrumători şi din străduiniile noastre ale tuturor vom putea să reclădim ceea ce cu toţii dorim: autoritatea fericirea şi gloria României Mari. (Vii aplauze). Ş' apoi, vie orice viscol, vie orice cutremur, vie oricei duşman, noi aici, la graniţa de Vest, cucerită de vitejia românească, vom sta neclintiţi şi nebiruiţi şi vom face dovadă lumii intregi că ceea ce este astăzi teritorial românesc va fi şi va rămânea pe vecie sfânt pământ românesc (Urale, vii şi prelungite aplauze).

ADEZIUNEA ŞVABILOR.

Preşedintele Şvabilor din Banat D. *Iosif Riess*, luând cuvântul a spus următoarele:

Am venit cu toată inima să aducem toate puterile noastre la altarul Patriei. Când noi Germanii am auzit chemarea M. S. Regelui pentru a conlucra la opera de înălţare a Ţării, am fost conştienţi că nu putem urma decât aceiaşi cale. Dacă la umăr cu poporul român să contribuim la această mare operă.

Pentru opera de consolidare a unui stat este nevoe de întreaga energie a naţiunii, care este aşezată numai în sânul masselor sănătoase ale poporului. Noi am văzut că poporul român şi-a păstrat până astăzi puterile creatoare neştirbite, fiindcă a ştiut să-şi păstreze dealungul veacurilor fiinţa sa etnică.

Dacă noi, Germanii de aici, voim să conlucrăm ca popor şi să ne menţinem, ne dăm seama că nu putem urma decât aceiaşi cale. Dacă vrem să contribuim şi noi la această operă de consolidare, nu vom putea trage puterile necesare decât din adâncul masselor populare din care isvorăsc toate energiile ce trebuesc jertfite pe altarul Patriei.

Un Stat nu se poate desvolta, decât dacă poporul său este conştient de valoarea lui etnică. Noi Germanii suntem hotărâţi să închinăm patriei noastre comune: România, toate forţele noastre creatoare.

Au trecut vremurile când naţionalităţile conlocuitoare dintr'un stat puteau fi desconsiderate. Naţionalismul care desconsideră sau ignorează calităţile etnice ale celorlalţi, este în sine lipsit de valoare şi nu poate lua parte la opera de consolidare. Adevăratul naţionalism respectă în mod firesc naţionalismul celorlalţi.

Noi, Germanii voim să sprijinim cu toate puterile noastre naţiunea română, care ne res-

pectă şi naţionalitatea noastră şi să conlucrăm din toată inima la viitorul acestui Stat.

In acest sens concepem noi colaborarea noastră şi credem că puterile noastre şi valoarea noastră etnică vor constitui o contribuţie de preţ.

CUVÂNTAREA D-LUI AVOCAT GH. GARDA FOST DEPUTAT

Domnilor, s'a zis şi se zice că „tot Bănatul e fruncea". Este „frunce", mai intâi deaceea, fiindcă Banatul este leagănul românismului: Aci a descălecat Traian; aci în Banatul nostru s'a produs prima duşmănie, dar şi prima iubire între Romani şi Daci.

Din această primă duşmănie şi iubire, a luat naştere poporul Român, aci în Banat. Deci, Banatul este „frunce" şi la naşterea poporului Român. Dar d. Aurel Vlad v'a arătat că şi în luptele naţionale tot „Banatul e frunce". La Alba Iulia iarăşi „Banatul a fost frunce", fiindcă atunci când s'a cerut să se facă unirea cu condiţii, noi bănăţenii am fost aceia cari ne-am ridicat, intr'un singur glas şi am zis: vrem unire fără condiţii, (aplauze prelungite), sau cum ziceam noi atunci: vrem unire, fără tocmire. Astăzi vreau să dovedesc că Banatul a fost fruntea şi atunci când s'a cerut desfiinţarea partidelor politice. (Aici oratorul ceteşte o poezie a Dsale, publicată în 1934, scrisă în „Grai Bănăţenesc". în care sunt persiflate toate partidele politice).

La dracu cu partidele politice! Aceasta era dorinţa poporului. Şi atunci să nu vă miraţi când poporul bănăţean a primit cu atâta însufleţire desfiinţarea partidelor, dar şi cu mai mare însufleţire a primit vestea înfiinţării Frontului Renaşterii Naţionale. Noi bănăţenii ne-am inscris cu toţii in Frontul Renaşteri Naţionale, fiindcă suntem convinşi că în Frontul acestai vom ajunge iarăşi la situaţiunea pe care o înfăţişa Ţara noastră atunci când de intreaga lume era numită „Dacia felix". La sfârşit oratorul face un călduros apel către generaţia tânără ca să păstreze cu sfinţenie ceiace au câştigat cei cu pletele albe azi.

CORPUL PROFESORAL prin glasul dlui prof Traian Topliceanu spune:

Suntem în pragul unor vremi cari vor să aducă înoirea şi întărirea poporului român. Chemarea ne-a venit dela Regele Ţării, Acela care întruchipează astăzi fiinţa Statului Român şi Majestatea Neamului nostru.

Intre intelectualii acestei Ţări se situează dăscălimea care, zi de zi, an de an. tălmăceşte tinerilor generaţii, elitele conducătoare de mâine, patrimoniul cultural al neamului şi gândurile de educaţie naţională şi specială a Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea.

Fie ca slujitori ai catedrei, fie ca încadraţi în străjerie oastea albă a Majestăţii Sale, profesorii şi învăţătorii sunt cei dintâi părtaşi şi realizatori ai gândurilor pornite de sus înspre binele neamului.

Dar în afară de apostolatul, consumat anonim între pereţii claselor, dascălii de aici dela graniţa de Vest a Ţării profesoază şi un apostolat de luminare socială, căci toate acţiunile culturale şi ştiinţifice pornite aici sunt susţinute în mare parte prin ei.

Astăzi, când prin creearea Frontului Renaşterii Naţionale se porneşte o mişcare de încadrarea sufletelor cetăţenilor maturi într'o disciplină conformă cu interesele mari şi permanente ale Ţării, profesorimea vede în această mişcare o nouă şi temeinică strădanie spre biruinţa românească asupra tuturor vremurilor şi oamenilor.

Biruinţa aceasta însă va fi după măsura în care vom şti fiecare dintre noi să ne în deplinim misiunile pe care le avem în organizarea Statului.

Tocmai de aceea noi vedem în Frontul Renaşterii Naţionale un organism de educaţie politică, dar nu de politică a intereselor personale sau de club, ascunse după perdeaua vorbelor patriotice, ci de politică naţională, care ne arată că înaintea noastră e Statul şi neamul cu intresele lor, care trebuie să înfrunte căile necunoscute ale viitorului.

Astfel Frontul Renaşterii Naţionale reprezintă acea mobilizare a tuturor conştiinţelor curate, care ne va creia obligaţiunea ca fiecare să ne îndeplinim, cu creştinească sfinţenie, îndatoririle faţă de Neam, Ţară şi Rege. (vii aplauze).

Alte cuvântări şi adeziuni

MAISTORII LUGOJULUI prin glasul tipografului C. Danciu, directorul ziaruiui „Acţiunea" spune:

Am venit aici din Lugojul neînfricaţilor luptători naţionalişti români. Dar mai ales am venit aici ca să reprezint pe vestiţii „Maistori Lugoşeni". cari au format pârghia de rezistenţă a Românilor bănăţeni cari cu toate loviturile pe nedrept primite dela concurenţa celor străini de neamul nostru, rezistă încă şi va trebui ca în viitorul apropiat, lucrul de care suntem siguri, să devină baza puternică şi reală a forţei şi prosperităţii economice naţionale a României moderne.

De mult aşteptam timpul încetării luptelor dintre fiii aceluiaş neam, lupte provocate de partidele politice, de politicianismul uzat de eri. De mult aşteptam timpul când fiecare clasă socială productivă, să fie pusă să-şi primească locul care i se cuvine şi totodată să fie ascultată şi sprijinită, atunci când îşi spune durerile şi neajunsurile. Ceasul mult aşteptat a sosit. Incepem să trăim. Tocmai deaceea bucuria şi însufleţirea noastră sunt mari. Adânc credincioşi crezului corporativ, crez care îşi găseşte isvorul în aşezările de totdeauna ale breslaşilor români,

incepând cu cele mai vehhi timpuri, ferm şi nedesmirţit ataşaţi ideii de reprezentare naţională la conducerea Statului breslaşii români bănăţeni işi mărturisesc şi aici in această adunare măreaţă, care este totodată o manifestare de impunătoare solidaritate românească, toată dragostea şi intregul lor devotament, faţă de M. S. Regele Carol al II-lea.

Suntem convinşi că prin legile desvoltătoare ale nouii Constituţii şi prin organizarea poporului intreg in mod unitar, prin Frontul Renaşterii Naţionale, toate energiile creatoare şi constructive ale neamului vor fi incadrate şi folosite spre fericirea poporului şi gloria Patriei româneşti. Cu aceste gânduri, convingeri şi sentimente, meşteşugarii români bănăţeni mărturisesc cu hotărire că sunt gata la muncă şi la jertfă pentru implinirea măreţelor gânduri ale M. S. Regele Carol al II-lea, al tuturor românilor.

CUVÂNTUL MUNCITORILOR

Dl. *G. German*, reprezentant al muncitorilor spune:

Este pentru prima dată, după douăzeci de ani dela istorica adunare din Alba Iulia, când putem constata, cu nesfârşită satisfacţie, la o intrunire măreaţă, participarea a zeci de mii de cetăţeni, de toate treptele sociale: ţărani, intelectuali şi profesionişti ai tuturor ramurilor de activitate economică,—icoana poporului insuşi. Cum se explică acest entuziasm, participarea aceasta imensă din colţurile indepărtate ale ţinutului.

Se explică prin revirimentul care s'a produs in ultimul an printre toţi cetăţenii Ţării. Este acelaş reviriment fericit, care a indemnat intregul popor să-şi dea adeziunea, regimului de muncă şi cinste. Este spiritul de conservare al naţiei, interesul ei de a se şti unită şi astfel mai bine apărată. Este răspunsul necesar, dar de naţiune la ingrijorarea ce o cuprinsese şi o copleşea până mai eri.

Acum un an, când in lumea intreagă se pregăteau evenimente grave, noi vedeam, cu disperare, aici in ţară, cum păşeam spre prăpastie. Toate partidele se măcinau, certându-se intre ele, iar guvernele făceau eforturi zadarnice ca să restabilească ordinea şi disciplina, in speranţa unei solidarităţi naţionale. Vrajba ajunsese la paroxism. Toate categoriile sociale se duşmăneau. Chiar in familii, se certau frate cu frate.

In acel timp, o mişcare de masse, care se pretindea ultra-naţionalistă, dar care nu se dădea in lături dela crimele cele mai odioase, căuta, prin toate mijloacele permise şi nepermise, primind sugestiuni de multe ori de peste graniţă, să intrunească sufragiile intregului popor.

Ajunsesem la o muchie de prăpastie. Mulţi din oamenii cu cap şi cu răspundere erau ingrijoraţi, dar nu vedeau posibilitatea de a impiedeca dezastrul.

Ei bine, atunci s'a găsit Omul, care să spună răspicat: Destul! trebue să incepem viaţă nouă cu energii noui. (puternice strigăte: Trăiască Regele! aplauze). Acesta a fost M. S. Regele Carol al II-lea, Căruia astăzi intreg poporul Ii este recunoscător. (Adunarea, in picioare, ovaţionează indelung pe Suveran)

S'a restabilit ordinea in domeniul spiritual, in cel economic, in invăţământ, in administraţie, etc. Conducători integri se află la cârma Statului. Nu mai departe decât chiar aici in Timişoara, putem constata, cu mândrie şi satisfacţie ca Bănăţeni, că in fruntea Rezidenţei a fost numit dl Alexandru Marta, care este cunoscut prin integritatea sa care constituie o mândrie pentru noi toţi şi o chezăşie de cinste in toate treburile ţinutului. (Apl.)

In domeniul muncii, in locul miilor de bisericuţe sindicale, care altădată erau invrăjbite, vedem că in urma nouei legiuiri de transformare a sindicatelor, pe nouile baze ale breslelor, s'a ajuns la concentrarea mişcării profesionale a salariaţilor.

Prin noua lege a asigurărilor sociale s'a imbunătăţit in mod considerabil asigurarea de boală, maternitate şi deces, iar ceeace este mai important, s'a perfecţionat asigurarea de invaliditate, de boală şi bătrâneţe. Legea aceasta pune capăt unuia din cele mai ruşinoase spectacole care s'au văzut la noi, acela ca muncitorii cari s'au trudit o viaţă intreagă, să-i vedem la bătrâneţe cerşetori pe stradă.

Dar mai este ceva, nu mai puţin importantă in domeniul demnităţii muncitoreşti şi anume până in prezent muncitoiimea a fost ţinută totdeauna la distanţă, a fost mereu suspectată. In urma schimbărilor survenite, vedem că de astădată muncitorimea a fost integrată in rândul naţiunii, inlăturându-se barierele care o reţineau la periferie.

Muncitorimei, care are de indeplinit un mare rol istoric in domeniul economic, este pentru prima dată primită cu incredere la sânul marei familii a naţiunii româneşti.

Muncitoria sunt recunoscători pentru toate acestea Majestăţii Sale Regelui, Guvernului intreg şi in special d-lui ministru al muncii.

Muncitorii nu se dezic dela Naţiune, dimpotrivă ei se integrează complet in ea şi işi cer rolul ce li se cuvine.

Să luptăm din toate puterile pentru ridicarea poporului muncitor, căci astfel ridicăm ţara intreagă.

(Aplauze prelungite).

Dar presupunând că nădejdiile noastre de mai bine nu se vor realiza şi presupunând că şi pe viitor s'ar intâmpla ca muncitorimea să fie nedreptăţită şi in acest caz, ţin să declar sus şi tare, că oricât de mari ar fi nedreptăţile, acestea nu pot să altereze cu nimic lealitatea clasei muncitoare faţă de interesele superioare ale ţării şi faţă de Majestatea Sa Regele. (Aplauze).

Muncitorimea înţelege ca toate revendicările ei juste să fie realizate în cadrul actual al Statului, în graniţele de astăzi, pe care le-a apărat şi le va apăra, oricând va fi chemată. (Aplauze frenetice.)

PLUGĂRIMEA ŞI FRONTUL R N.

Ţăranul *Ion Jebelean* în numele plugărimei spune:

In primul rând vă zic sănătate la toţi şi toate.

In al doilea rând daţi-mi voie să mă întorc cu gândul puţin la vremurile pe care le-am avut de suportat noi românii, vremuri de tristă memorie, sub dominaţia maghiară, când totuşi iubirea noastră de Ţară ne lega atât de strâns unul de altul.

Ne-am grupat atunci în jurul conducătorilor noştri naţionali; i-am considerat ca pe nişte apostoli ai neamului nostru.

Deaceea suntem fericiţi astăzi, când vedem din nou, unindu-se toţi fiii acestei Ţări, într'un singur mănunchiu al Frontului Renaşterii Naţionale, pentrucă politicianii ne zăpăciseră capetele în ultima vreme de nu mai ştiam pe cine să mai credem.

Au venit partidele politice rând pe rând şi ne-au spus: Voi sunteţi talpa Ţării; voi sunteţi energia şi puterea Ţării, aşa că noi vă vom apăra şi vom ocroti.

Aşa a spus un partid politic ţăranilor, iar talpa Ţării s'a îndreptat către acel partid.

A venit apoi alt partid, cu alţi meşteşugari de vorbă şi ne-a spus: Noi vă voim tot binele; puneţi-vă încrederea în noi. Şi aşa, prin puterea cuvântului lor, talpa Ţării a trecut în alt partid.

A venit apoi un alt partid, care tot aşa ne-a amăgit, iar talpa Ţării a ajuns să nu mai ştie unde îi este locul. (Aplauze).

Ne învrăjbeam în aşa fel încât duşmanii ajunseseră să se bucure la hotare.

Bătăile, furturile şi omorurile nu mai conteneau.

Majestatea Sa Regele a văzut primejdia de acolo, a văzut-o din înălţimea Tronului şi a pus degetul pe rană, cu tot curajul, punând astfel stavilă tuturor păcătoşilor partidelor politice.

Astăzi, când vremurile s'au schimbat, noi plugarii, care formăm majoritatea covârşitoare a acestei Ţări, avem o datorie sfântă să intrăm în acest Front al Renaşterii Naţionale dela cel mai sărac până la cel mai avut, dela cel mai mic până la cel mai mare. (Aplauze),

AV. AUREL BUGARIU, în numele generaţiei tinere spune:

Prin cuvântul meu vorbeşte generaţia tânără, care a ştiut pricepe cu o oră mai înainte Renaşterea trâmbiţată de Regele Ţării Româneşti, M. S. Regele Carol II (Ovaţii); vă vorbeşte unul din acei tineri, care în vacanţele lor de vară erau înrolaţi de bună voie în splendidă campanie a Echipelor Regale, menite să ridice la o viaţă nouă satele româneşti, adică însăşi temelia acestui neam.

Şi ca unul ce abia m'am desprins de pe băncile Universităţii ţin să precizez şi să vă asigur că elita studenţimii române este formată din echipieri regali.

Frontul nostru noi l-am format cu câţiva ani mai înainte. Deviza noastră a fost renaşterea, iar cea mai de căpetenie preocupare a noastră a fost neamul românesc. Din aceste mari postulate ne-am împărtăşit neîncetat. De aceea odată eşiţi de pe băncile facultăţilor, gândul nostru s'a îndreptat şi mai cu folos spre isvorul nesecat de energie naţională, care este satul românesc.

Este necesară alinierea generală într'un Front comun. Să formăm cu toţii împreună o mare echipă regală. Aşa uniţi, cu toate puterile noastre de muncă, vom putea da românismului faima care să fie pretutindeni temută. Tineri şi bătrâni, însufleţire şi înţelepciune, una să fie, că i puterea tineretului fără judecata cumpănită a bătrânilor înţelepţi s'ar irosi fără ispravă.

Zid să facem din piepturile noastre în jurul Tronului, pentru ca nimeni să nu cuteze a aminti măcar despre sfinţenia neştirbită a frontariilor româneşti. Peste frontarii se aude din când în când cobia unui răsboiu. Să fim deci gata oricând. Uniţi sufleteşte vom învinge pe oricine. Vitejii dela Jiu şi dela Mărăşeşti au lăsat în urma lor alţi viteji. Cu încredere în viitorul neamului românesc, care renaşte, aduc salutul generaţiei mele: Sănătate!

IN NUMELE COMERCIANŢILOR DI VASILE CATINA spune următoarele:

Negustorii sunt prin excelenţă o clasă socială de ordine şi de progres într'un stat. De aceea, orice aşezământ nou, creat ca să asigure ordinea şi progresul naţiunii găseşte cea mai caldă primire în rândurile negustorimii.

Prin urmare, orice acţiune pornită spre a da o iniştită desvoltare ramurilor de producţie într'un stat, are imediat alături de ea sprijinul activ al negustorimii.

Ca delegat al Camerei de Comerţ şi preşedinte al secţiei comercianţilor din Asociaţia comercianţilor, meseriaşilor şi muncitorilor români din Timişoara, salut cu bucurie crearea acestei noui instituţii politice de ordine şi de progres, care este Frontul Renaşterii Naţionale.

Aderând la Frontul Renaşterii Naţionale, negustorimea timişoreană, în general şi cea românească în special, aduce în sânul acestei noui mişcări întregul ei entuziasm, toată puterea de muncă şi încredere deplină în reuşită. (Aplauze).

MOŢIUNEA.

D-l *Mihail Gropşianu* fost senator, ceteşte apoi următorul text de moţiune:

Populaţia Ţinutul Timiş, care se compune din judeţele cu un trecut legendar în istoria Banatului, Aradului şi frumoasei Hunedoară, întrunită prin reprezentanţii săi în ziua de 15 Ianuarie 1939 în Timişoara într'o adunare impozantă, ascultând lămuririle oratorilor, izvorâte dintr'un suflet înălţat patriotic şi cântat de poeţii neamului, în unanimitate votează următoarea

MOŢIUNE:

Salută cu multă bucurie închegarea cetăţenilor într'un front unic „Frontul Renaşterei Naţionale", care va asigura ţării şi naţiunei tărie de neînvins şi nădejde de viitor fericit. Işi exprimă convingerea, că acest puternic instrument de guvernare, se va întemeia pe capacitatea şi cinstea bunilor patrioţi, cari îşi vor pune la contribuţie întreaga lor putere de muncă întru propăşirea Ţării şi strălucirea Coroanei.

Frontul prin membrii săi înlăturând demagogia şi desbinările păgubitoare, va lucra pentru asigurarea primatului românesc şi pentru încurajarea iniţiativelor menite să întărească temeliile Statului şi ale Naţiunei Române.

Adunarea ia cu multă plăcere act de faptul, că cetăţenii de altă limbă şi credinţă religioasă s'au încadrat în noua organizaţie, ce le asigură şi lor propăşirea economică, religioasă şi culturală, dorită de ei, identificându-se în totul cu idealurile supreme ale naţiunei Române: în dragostea neţărmuită faţă de Ţară şi Rege şi sacrificiu nemărginit pentru apărarea hotarelor.

Membrii Frontului Renaşterii Naţionale din Ţinutul Timiş, aşteaptă cu deplină încredere, ca nouile legiuiri, cari ţintesc la ridicarea populaţiei rurale, a breslelor şi organizaţiunilor profesionale de toate categoriile, să fie puse în aplicare în mod integral, în folosul tuturor claselor sociale.

Adunarea cu adânc devotament şi supunere necondiţionată îşi îndreaptă gândul către Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, înoitor de ţară, asigurându l, că, — alături de întreaga suflare românească, toţi fii acestui colţ de ţară istoric şi important Il încunjură cu dragoste şi credinţă şi Ii pun la dispoziţie toate forţele lor intelectuale, morale şi materiale, pentru realizarea marilor idealuri:

Intărirea Neamului şi Inălţarea Tronului.

După cetirea moţiunei corul „Octavian Goga" intonează „Pui de lei" în timp ce participanţii aclamă pe M. Sa Regele şi guvernul.

P. S. S. Episcopul Vasile a Caransebeşului reînoind Omagiile de credinţă către M. Sa Regele Caro al II. Să cuvântul d. Dr. Iancu, secretarul adunării, care ceteşte următoarele telegrame primite cu ovaţii de către asistenţă:

Majestăţii Sale Regelui
Carol al II-ea

Populaţia Ţinutului Timiş prin delegaţii săi întruniţi azi în marea adunare a Frontului Renaşterii Naţionale în Capitala Banatului, Vă prezintă respectuoasele sale omagii şi prinosul de recunoştinţă pentu înalta prevedere, graţie căreia, risipindu-se răul provocat de partidele politice fără cumpăt, s'a putut ajunge la unirea la un loc a acelor patrioţi, cari prin faptele lor vor dovedi dragostea faţă de Neam, Ţară şi Tron, făcând ca neamul şi Ţara să înfloreascâ şi să se ştie apărată de vrăjmaşii externi şi interni, iar Tronul ocupat si înălţat de Majestatea Voastră să-şi aibă splendoarea ce i se cuvine. Această populaţie e profund dinastică. Vă înconjoară cu dragoste, admiraţiune şi dovatament şi se îndreaptă către Tatăl Ceresc atotputeric, rugându-L ca Majestăţii Voastre să-I dăruiască Sănătate şi domnie lungă şi rodnică.

Preşedintele adunării:
Episcop Dr. Vasile Lăzărescu
al Caransebeşului.

Inalt Prea Sfinţiei Sale

Dr. MIRON CRISTEA

Patriarhul României şi preşedinte al Consiliului de Miniştri

Populaţiunea Ţinutului Timiş care se compune din judeţele cu un trecut legendar in istoria Banatului, Aradului şi frumoasei Huneadoara, intrunită prin reprezentanţii săi in ziua de 15 Ianuarie 1939 in Timişoara intr'o adunare impozantă, ascultând lămuririle oratorilor, izvorite dintr'un suflet inălţat patriotic şi cântat de poeţii neamului, in unanimitate Vă asigură de tot devotamentul ei pe Sanctitatea Voastră şi Inaltul Guvern rugându-Vă să bine-voiţi ai fi interpretul dorinţelor sale in faţa Tronului şi ai fi şi in viitor indrumător şi protector, căci ea, pentru a Vă avea de atari, roagă pe Tatăl Ceresc să Vă dăruiască viaţă lungă cu sănătate şi mulţumire sufletească, intemeiată pe conştiinţa, că faţă de Neam, Patrie şi Rege V'aţi făcut datoria, urăm Inaltului Guvern spor la muncă spre binele Ţării.

Preşedintele adunării:

Episcop dr. Vasile Lăzărescu al Caransebeşului

După cetirea telegramelor este intonat „Imnul Regal" ascultat in picioare de intreagă asistenţă intr'o linişte sărbătorească.

CRONICA TIMIŞOREANĂ

Duminecă 1 Ianuarie 1939.

Anul Nou. Capii autorităţilor şi ai diferitelor instituţii si corparaţii prezintă urările lor de Anul Nou E. S. Dlui Dr. Alexandru Marta, rezident regal al Ţinutului Timiş, in cadrul recepţiei, care are loc la Rezidenţie.

Joi, 5 Ianuarie 1939.

Ajunul Bobotezei. In urma interdicţiei de muzică din această zi de post, nici cu spectacol nu are loc.

Vineri, 6 Ianuarie 1939.

Boboteaza. Ceremonia tradiţională a sfinţirii apelor s'a făcut la Biserica din Fabrică cu fastul obişnuit de către P. O. Dr. Patrichie Ţiucra, protopopul Timişorii, asistat de Sf. Lor Preoţii Melentie Şora şi Sava Traian Golumba, fiind de faţă dnii: Dr. Alexandru Marta, rezident regal, Dr. Gheorghe Ciupe, secretarul general al Ţinutului Timiş, General Corneliu Drăgălina, comandantul garnizoanei, Dr. Coriolan Băran, primarul municipiului, colonel Gh. Praporgescu, prefectul judetului Timiş-Torontal, etc. Onorurile au fost date de către o companie cu drapel din regimentele de pioneri, artilerie şi vânători, din oraşul nostru. După Te-Deum, a urmat o recepţie la Rezidenţa Regală a Ţinutului Timiş

Sâmbătă 7 Ianuarie 1939

Sfântul Ion. Autorităţile nu lucrează, prăvăliile rămân deschise.

Crăciunul Sârbesc. Cetăţenii sârbi ai Timişoarei serbează ziua intâia de Crăciun, după stil vechi.

Luni 9 Ianuarie 1939.

Şcolare. Sfârşitul vacanţei de Crăciun. La Liceul Industrial s'a deschis un internat. Elevii cari n'au rude la Timişoara sunt obligaţi să locuiască in el.

Marţi, 10 Ianuarie 1939

F. R. N. Asociaţia avocaţilor români creştini din Timişoara, prezidată de Dl Dr Mihai Gropşianu, hotăreşte cu unanimă insufleţire, incadrarea ei in „Frontul Renaşterii Naţionale"

Vineri, 13 Ianuarie 1939.

Consfătuirea la Rezidenţa in vederea adunării „Frontului Renaşterii Naţionale". Preşedinte al Comitetului de organizare este ales d. Dr. Coriolan Băran.

Sâmbătă, 14 Ianuarie 1939,

BAL. Soc. Sportivă „Chinezul", a organizat un bal la Casinoul Militaro-Civil.

ANUL NOU SARBESC. Cetăţenii sârbi serbează Anul Nou, după stil vechi.

Duminecă, 15 Ianurie 1939.

EXPOZIŢIA. In dimineaţa zilei de Duminecă, 15 Ianuarie a. c., in sala „Redută" a Palatului Cultural din Timişoara a avut loc prima manifestare publică a Institutului Social al Ţinutului Timiş, prin inaugurarea expoziţiei de industrie casnică a secţiei care activează sub măestrita conducere a d-nei Elena Dr. Secoşanu.

La versinaj au luat parte d. Rezident Regal Dr. Alexandru Marta, d. Dr. Gheorghe Ciupe, secretarul general al Ţinutului Timiş, P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lăzărescu al Caransebeşului, Dr. Coriolan Băran, primarul Municipiului Timişoara, d. Colonel Gheorghe Praporgescu, prefectul judeţului Timiş-Torontal, d. General Alex. Vlad, primarul Aradului, d. Inginer C. Teodorescu, rectorul Şcolii Politehnice din Timişoara.

MAREA ADUNARE A FRONTULUI RENAŞTERII NAŢIONALE.

TEATRU. Trupa Teatrului Comedia a jucat „Dragoste pe Note", comedie muzicală.

OBSERVAŢIUNI

asupra aplicării planului de sistematizare al municipiului.

Legea Administrativă in Titlul VII. se ocupă de sistematizarea comunelor de orice categorie, impunând anumite lucrări respective planuri, cari să servească drept bază la desvoltarea şi înfrumuseţarea acestora.

Deşi şi legea administrativă din 1936 a căutat să rezolve această problemă, totuşi, in afară de oraşul Bucureşti, nici un alt oraş nu a înţeles să se călăuzească după noile principii legiferate, continuind să se normeze sistematizarea şi desvoltarea după considerente moştenite s. u după acelea ale întâmplării sau inspiraţiei momentului.

Actuala lege administrativă, rezolvând in ansamblu problema urbanistică a comunelor, nu ne îndoim că aplicarea ei şi in această materie va trebui să devină in curând fapt implint in fiecare administraţie locală.

La municipiul nostru, in lucrările cari vor începe in această specialitate, găsim că ar fi bine să se ţină seamă de următoarele constatări de ordin general şi special:

Oraşul Timişoara ca şi toate oraşele noastre, precum şi cele străine ale căror devoltare a căzut in epoca inflcririi industriale şi deci in epoca exodului din sate la oraşe, a crescut in mod cu totul neorganic.

Planul de sistematizare al Municipiului Timişoara, aprobat in anul 1913 moştenit aela regimul maghiar şi aplicat până acum, adică dintr'o epocă, când ştiinţa urbanistică a existat numai ca o trasare simplă a unor străzi geometrice exacte, ca un plan al oraşului cu o reţea de străzi lipsită de orice considerent al unei economii urbanistice raţionale, a contribuit in mare măsură la starea actuală a centurilor de colonii din jurul oraşului, cari au luat fiinţă, nesocotind principiile fundamentale ale ştiinţei urbanistice şi ale naţionalizării oraşului, precum şi a unui sistem edilitar din care să se evidenţieze specificul românesc.

In comparaţie cu trecutul, e necesar să se remarce, că oricare oraş, dar in special Timişoara, Metropola Banatului şi Rezidenţa Ţinutului Timiş, trăieşte in raporturi cu regiunea sa naturală. Aceasta regiune exercită influenţele considerabile economice, administrative, culturale, sociale etc., asupra oraşului, tocmai ca şi oraşul radiază influenţele de aceiaş natură in regiunea sa.

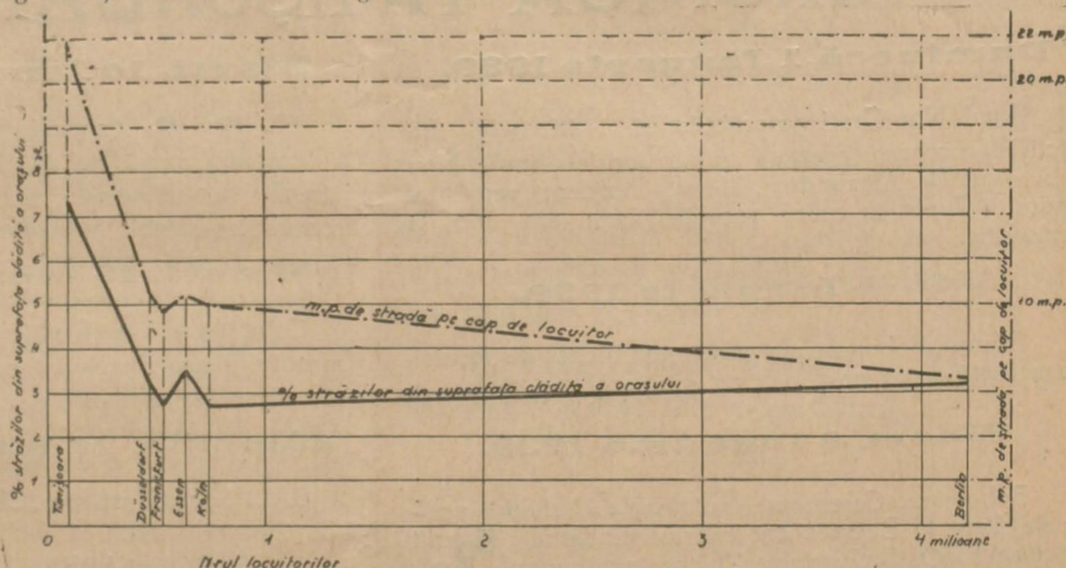

Fig. 1.

Este deci de sine înţeles, că aceste influenţe reciproce trebuesc luate in considerare la fixarea criterilor pentru desvoltarea oraşului. Altfel, oraşul rămâne un spaţiu izolat, necorespunzând nevoilor reale.

Inainte de a trece la aceste influenţe reciproce între oraş şi regiune, vom arăta in cele de mai jos importanţa economică a planului de sistematizare in existenţa unui oraş. Vom lua tocmai exemplul oraşului Timişoara, şi anume un singur punct al planului: reţeaua comunicaţiilor.

Procentul străzilor din suprafaţa urbană se găseşte la aproape toate oraşele studiate in apropierea cifrei 3 (diagrama No. 1). Ne surprinde cu atât mai mult faptul, că la Timişoara această cifră este de 7.36%, iar pe cap de locuitor vin 22. I. m. p. suprafaţă de stradă, pe când cifrele statistice medii pentru alte oraşe variază între 7 şi 10 m. p.

Problema devine pentru toate oraşele de un interes covârşitor, deoarece tocmai reţeaua de străzi urbane face o parte deosebită din gospodăria comunală

Ca un exemplu eclatant în Timişoara:

Din averea mobilă a Municipiului, în suma de Lei 2,539.469.019 în anul 1938, străzile şi pieţele cu pavaj făceau 48% din această sumă, adică Lei 1,200.118.477, proporţie, ce în urma conbrucţiilor mari de carosabile asfaltate de atunci încoace a devenit şi mai pronunţată.

Din faptul, că unui locuitor timişorean îi revine de a contribui pentru executarea, întreţinerea şi reînoirea străzilor, precum şi pentru curăţirea lor, pentru îndepărtarea reziduurilor publice de pe ele, pentru instalarea conductelor electrice şi celor sanitare (canal, apaduct), pe o suprafaţă de 22. 1 m. p., reiese, că reţeaua de străzi este prea vastă şi nu este raţional exploatată.

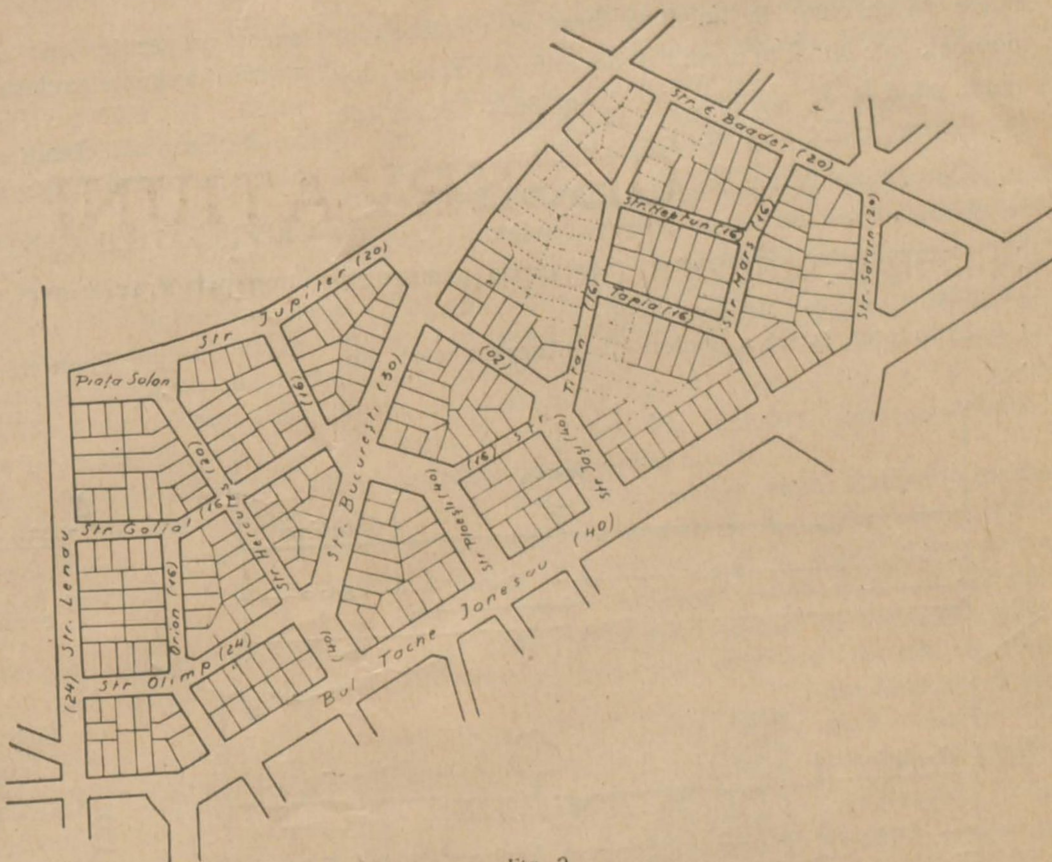

Fig 2.

Faber, un urbanist cu renume scrie: „Şoseaua nu trebue numai construită, ci şi în permanenţă întreţinută şi cel mai târziu în proxima generaţie reinoită. Capitalul astfel necesar ne prezintă o „rentă vecinică". Ştiind aceasta, putem afirma că este cu mult mai bine de a arunca banii pe fereastră, decât de a îi investi în străzi inutile, căci în ambele cazuri capitalul, inclusiv uzul dobânzilor este în întregime pierdut".

Dobânzile acestei „rente vecinice" trebuesc prevăzute în toate exerciţiile bugetare ale oraşului. Ele vor putea fi micşorate, dacă vom elimina suprafeţele de comunicaţie inutile şi dacă vom alege sistemul de execuţie cel mai potrivit împrejurărilor faptice.

In cele de mai jos, vom lămuri printr'un exemplu şi un contraexemplu importanţa unui plan de amenajare economic, tratând problema în cadrul strict al cifrelor, deoarece o comparare sentimentală nu ne-ar duce, ca şi în alte domenii, la rezultatul dorit.

Ce schimbări capitale sînt cu putinţă la prelucrarea planului vechi de sistematizare (din păcate aproape în întregime deja construit) şi ce economii se pot realiza pentru oraş, proprietarii terenurilor şi pentru cei ce construesc, vom explica prin următorul caz:

Terenul respectiv (planul No. 2), al cărui ame-

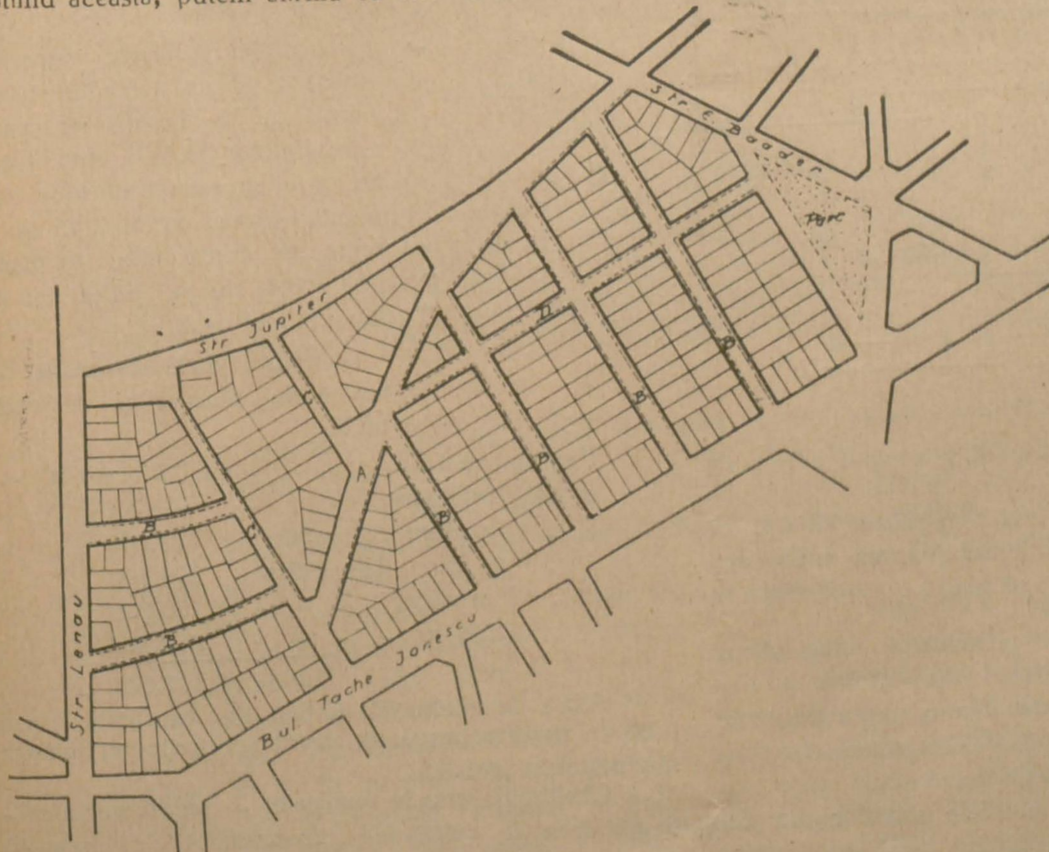

Fig. 3.

najare s'a executat în imediata urmare a războiului mondial, este situat în nordul Bulevardului Tache Ionescu până la Str. Jupiter, în Vest fiind limitat de Str. Lenau, în Est de Str. Enric Baader.

Noi intenţionăm aci de a compara planul vechi de amenajare cu cel nou proectat (planul No. 3), deşi reamenajarea ar deveni din cauza construirii înaintate a acestei părţi, dificilă.

Intinderea totală a sectorului observat este de

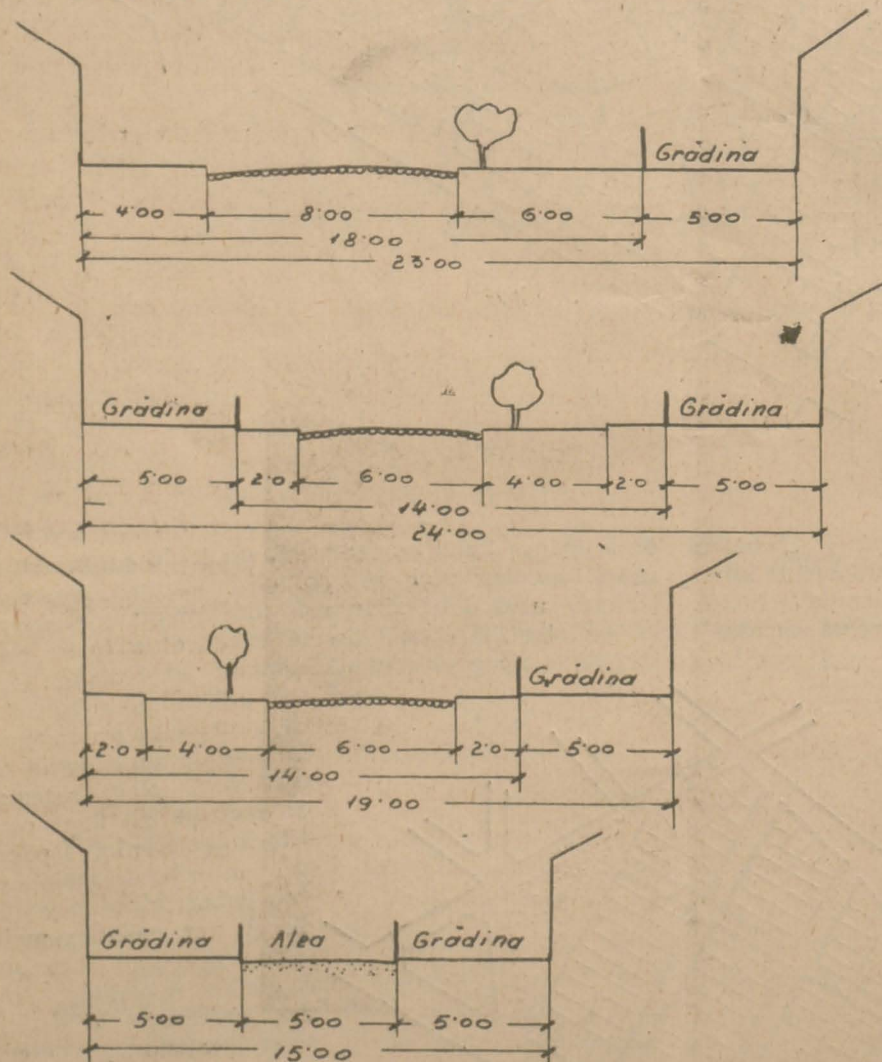

Fig. 4.

315. ha, adică 1.75% din suprafaţa totală a vetrei orăşeneşti construite.

Prin numeroasele mici şi neregulate blocuri de construcţie, precum şi prin dimensionarea prea largă a căilor de comunicaţie, s'a ajuns la o risipă mare de suprafeţe destinate circulaţiei.

Ceeace face deosebire pronunţată între planul nou şi cel vechi, este în prima linie eliminarea blocurilor mici şi neregulate, cari dau o reţea de străzi întortochiate şi pricinuesc deci o desorientare şi o serie întreagă de alte defecte urbanistice.

Fig. 4. ne imaginează profilele străzilor din planul nou de amenajare. Grădinile din faţa caselor sunt prevăzute cu o lăţime de 5.00 m. Toate străzile destinate exclusiv locuirii au o lăţime carosabilă de 6.00 m. (Prescrierile germane ale Oficiului de Economii Tehnice se mulţumesc cu o lăţime de 5.50 m. pentru 2 şiruri de vehicole).

REZULTATELE GENERALE ALE CUMPARĂRII:

Lungimea străzilor:	în planul vechi	3.940 m. l.
	„ nou	3.085 „
	Economia planului nou:	855 m. l.

Lungimea frontului construcţiilor:

în planul vechi	7.800 m.
„ nou	6.675 m.
Economia planului nou:	1.125 m.

Din întinderea totală a sectorului face:

	în planul vechi %	în planul nou %
Suprafaţa carosabilelor	9.38	6.22
Supraf. trotoarelor	4.95	4.24
„ străzilor	22.61	14.40
„ pieţelor	1.57	1.57
„ terenurilor de construit	77.20	81.00
„ verde	—	2.22
„ de promenadă	—	4.27
„ aleelor	—	0.60

In ceeace priveşte suprafaţa străzilor, planul nou aduce o economie de 36 la sută, iar cea a carosabilelor 33.6 la sută. Cu 1 m. p. al suprafeţei străzilor obţinem în planul vechi 3.43 m. p. teren de construcţie, în planul nou 5.64 m. p., adică cu 64 la sută mai mult.

Planul vechi cauzează următoarele plus-valori de cheltueli.

Pentru canal - - - - -	1,710.000 Lei
„ iluminare - - -	342.000 „
„ bordura carosabilului	128.000 „
„ „ trotoarelor	229.500 „
„ carosabil - - -	5,150.600 „
„ trotoare - - - -	562.500 „
Total:	8,122.600 Lei

Afară de cheltuelile iniţiale de executare avem încă de suportat anual şi costul de întreţinere, reînoire şi curăţire al străzilor.

Cheltuelile anuale integrale - renta vecinică - se pot lua: la vitalitatea carosabilului de circa 40 ani şi la 5% dobânda capitalului investit, cu 25 Le

pe m. p. La suprafaţa totală economisită de 9.905 m. p. a carosabilelor obţinem suma respectivă anuală de 247.625 Lei.

In ceeace priveşte cheltuelile de curăţire, obţinem cu 15 Lei pe m. p.; 148.575 Lei anual.

Adică în total Lei 396.200.

Capitalul iniţial de 5,150.600 Lei, investit pentru executarea carosabilului economist se dublează, la o dobândă de 5%, în fiecare circa 10 ani, adică suma cheltuită în plus pentru realizarea planului vechi va creşte după 50 ani la circa 170 milioane Lei, o sumă care şi în viaţa unui oraş joacă desigur un rol capital, încărcând şi proximele generaţii.

La prezenta comparare am luat un singur capitol izolat, adică capitolul căilor de comunicaţie. Sumele considerabile în plus investite încarcă de prisos economia naţională, identică cu cea a oraşului. Sunt sume de sute de milioane.

Redăm şi un alt exemplu, acela al oraşului Essen în Germania, un oraş de circa 4,500 ha suprafaţă clădită a vetrei. Suprafeţele unei amenajări neeconomice se calculează acolo cu 1.770 ha, cu circa 1,500.000 m. p. carosabile netrebuincioase. Cu 320 Lei costul de executare al unui m. p. al acestor carosabile rezultă suma în plus cheltuită:

Cheltueli iniţiale de construcţie . . 480,000.000 Lei
„ anuale de întreţinere obicinuită 15,000.000 „
„ integrale anuale (rentă vecinică
şi cheltueli de curăţire) . . 60,000.000 „

Aceasta însă înseamnează simultan, că cel puţin 1,5 milioane m. p. de terenuri s'au eliminat din uzul economiei private şi naţionale, respectiv că s'au putut dobândi cu preţul minimal sau gratuit aceste suprafeţe pentru scopuri amenajării, exproprierii, comasării, suprafeţelor verzi, locurilor de recreaţie.

Am văzut deci, că exemplele arătate ne dovedesc destul de clar necesitatea imperioasă de a supune planul de sistematizare vechi al Municipiului Timişoara unui control economic amănunţit.

Acum intenţionăm a studia condiţiunile amănunţite din punct de vedere demografic şi deci şi economic, sub cari s'a desvoltat, în decursul ultimilor 60 ani, Timişoara, ca centrul regiunei sale naturale.

Această regiune cuprinde judeţul Timiş-Torontal, Caraş, Severin, precum şi plasa Aradul Nou.

Analizăm în cele de mai jos (fig. 5 şi 6) mişcarea demografică în regiunea Timişoara-Banat, în decursul următoarelor epoci:

1. 1890-1900. Excepţionând sectoarele muntoase ale judeţelor Caraş şi Severin, putem afirma, că circa 30 la sută din regiune sunt în mişcarea lor demografică deficitare. Timişoara începe însă a fi înconjurată de un brâu cu un spor normal de populaţie, mai ales spre Sud şi Vest. Deşi acest spor nu este în întregime natural, ci provenind într'o bună parte din imigraţii străină locului, totuşi e persistă nu numai aci, ci şi dealungul arterelor însemnate de comunicaţie spre Lugoj, Caransebeş şi în continuare până la Dunăre (Orşova).

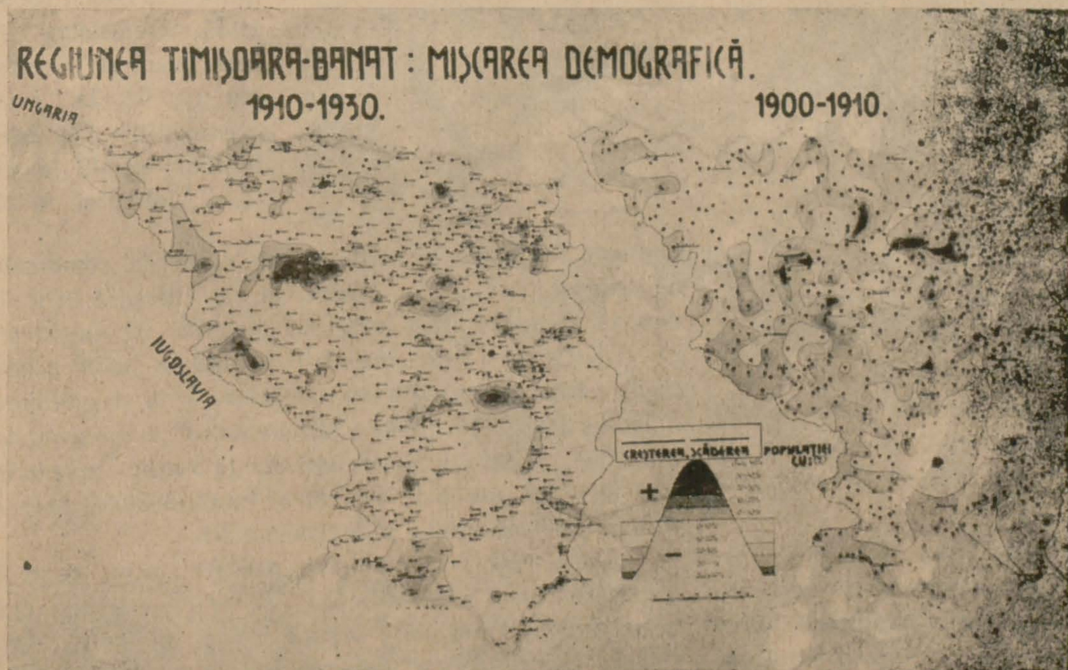

Fig 5.

2. 1900-1910. Brâul cu spor de populaţie în jurul Timişoarei este cuprins în creştere. Este rezultatul politicei maghiare de colonizări. Dar zonele excedente încep a fi străpunse de cele deficitare. Zonele deficitare în direcţia nordică şi vestică a Timişoarei sporesc scăderea populaţiei până la 20 la sută, iar zona excedentară, care a existat pe traseul principal spre Lugoj şi Caransebeş, arată mari centre de depopulare.

3. 1910-1930. Timişoara cu brâul său dând o creştere însemnată de populaţie, pe alocuri până + 360 la sută (Timişoara + 34 la sută), stă acum ca centru excedentar aproape singur în regiunea întreagă. Iar zonele indicând odinioară creşterea populaţiei între Timişoara şi oraşele învecinate au dispărut cu totul. Peste tot o depopulare alarmantă. Timişoara este în plină desvoltare pe contul provinciei. Adică:

oraşul creşte, provincia sa se depopulează în mod grav.

Din acest tablou putem trage concluzii „ulterioare" asupra desvoltării anorganice a Timişoarei. Ca singură scuză ne poate consola faptul, că tocmai aşa s'a procedat - până în anii din urmă - la aproape toate oraşele lumii, ale căror epocă de înflorire a căzut în era unei industrializări rapide sau în cadrul unei politici greşite de colonizare, fără a se lua în considerare influenţe regionale.

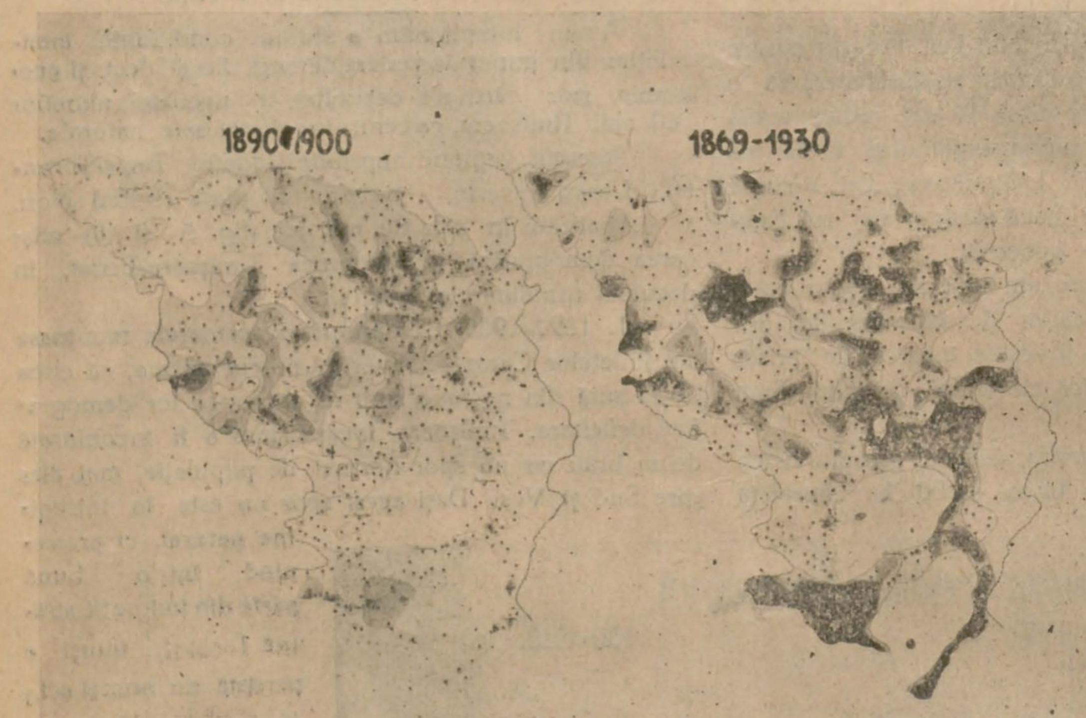

Fig. 6.

Din eventualele măsuri de remediere ale acestui rău, care azi se resimte şi în bilanţul demografic de însemnătate naţională, unele pot fi luate de comună, altele de stat

Cele aparţinătoare comunei cad în cadrul unei revizuiri serioase a planului de sistematizare şi regulamentelor orăşăneşti. Am văzut din exemplul arătat la începutul prezentului memoriu, ce sume fabuloase pot fi pricinuite de unele greşeli din plan.

Statul poate interveni - cum se intervine în toate statele cu o noţiune urbanistică desvoltată - prin măsuri tehnice, economice, igienice, culturale şi administrative, cari duc la stăvilirea exodului demografic din sate spre oraşe. Mijlocul practic este planul regional, executat de obiceiu de oraşe-centre de regiune (Timişoara) şi cuprinzând toate măsurile pentru exploatarea optimală a spaţiului regional.

4. 1569-1930. Bilanţul demografic al acestor 60 ani din urmă repetă acelaş lucru trist ca şi în epoca 1910-1930, exceptând formarea mai multor centre şi zone cu o mişcare demografică pozitivă. Mai mult ca 50 la sută din întinderea regiunei (afară de zone muntoase) sunt însă deficitare, scăderea populaţiei atingând pe alocuri 40 la sută.

Provincia imediată a Timişoarei, adică plasa centrală, are o densitate de 212.8 locuitori pe ha, la care cifră cu cea mai mare măsură contribue Timişoara şi comunele mari din vecinătatea ei Cele mai apropiate centre mai însemnate sunt Lugoj şi Aradul Nou. In jurul plasei Centrale densităţile sunt însă foarte scăzute, ceeace dovedeşte desvoltarea nedirijată din trecut a Municipiului nostru.

Şi mai clar se poate deduce acest fapt din tabloul No. 7, reprezentând creştere şi scăderea in procente a densităţilor demografice în epoca 1869-1930. Densitatea în plasa Centrală a crescut cu 96 la sută, cea în plasa Caransebeşului cu 40 la sută, a Moldovei cu 53 la sută, a Orşovei cu 78 la sută. Este de remarcata că singura plasă a Moldovei a crescut în mod natural, adică prin surplusul propriu de natalitate.

Acest plan l-am întocmit pentru a stabili aceea zonă, care trebue luată în considerare la desvoltarea oraşului Timişoara. Noi o putem numi „împrejurimile oraşului", şi ele vor avea importanţă asupra Timişoarei mai ales din punct de vedere al comunicaţiilor, aşezărilor periferice urbane şi aprovizionării.

Influenţele reciproce, ce persistă între centrul Timişoarei şi al Caransebeşului, se văd foarte clar din acest tablou. Linia, care separă aceste influenţe, este Balinţ - Lugoj - Reşiţa. Este un fel de grindă, care n'a fost atinsă nici de desvoltarea Timişoarei nici de cea a Caransebeşului. Ea indică pes e tot sporuri de densitate de 35—38 la sută. Dar între această grindă şi Timişoara, respectiv Caransebeş, regiunea a descrescut în contul creşterii acestor două centre:

Recaş-2 la sută, Buziaş-7 la sută, Ciacova-6 la sută, Vinga-11 la sută, Periam-3-la sută.

Aceste puncte indică aproximativele hotare ale „împrejurimilor Timişoarei", în cadrul cărora trebue început studiul planului de sistematizare.

Incă un lucru de o importanţă capitală se observă din tabloul No. 7. Este o părere greşită de a crede, că aglomeraţiunile umane au înflorit totdeauna dealungul arterelor mari de circulaţie. Aceasta a fost

cazul, când procesul de producţie n'a variat prea mult dela oraş la sat. Era de industrializare a revoluţionat însă organizarea socială, provocând exodul din provincie spre oraşe. Greşelile urbanistice cari au preferat oraşe în detrimentul aşezărilor săteşti, au urmat. Şi astfel căile ferate importante, în loc de a duce la mărirea aşezărilor dealungul lor şi la creşterea populaţiei, au început să devine liniile de rezistenţă minimală, cari au înlesnit şi mai mult exodul spre oraş. Şi acest fapt trebue luat în considerare la întocmirea planului de sistematizare al oraşului şi regiunei.

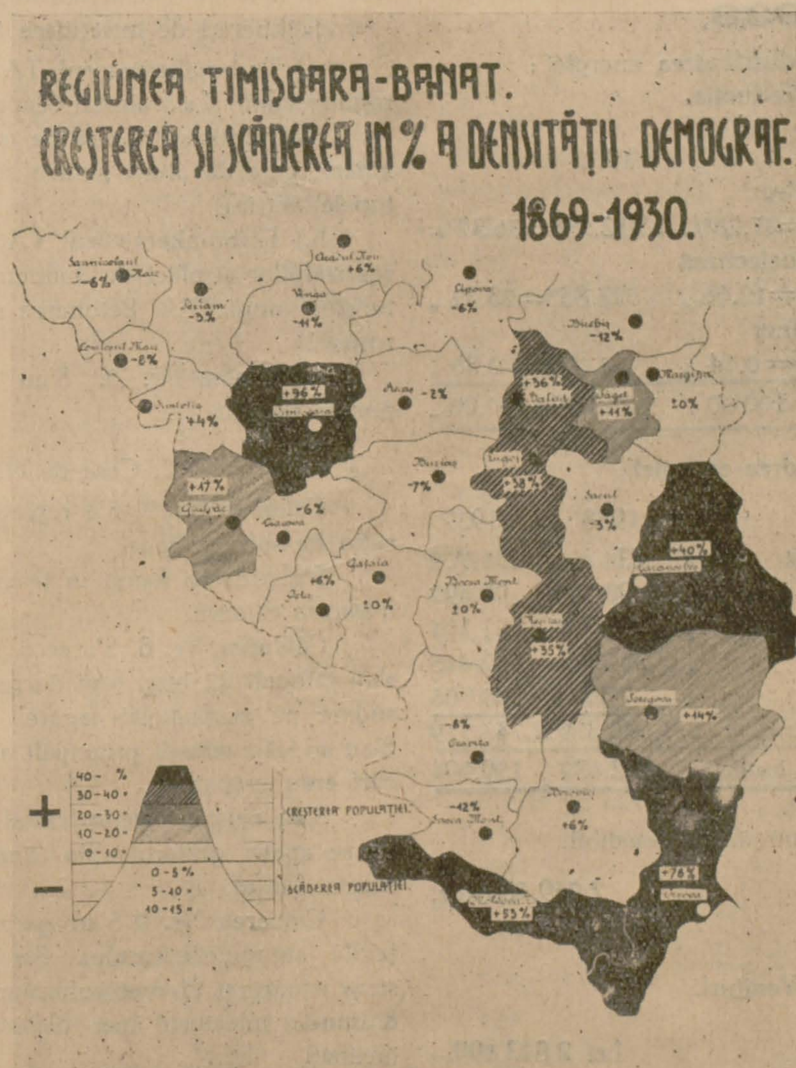

Fig. 7.

Intreprinderile Electromecanice ale Municipiului Timişoara R. P. C.

No. 281-1939.

Raport pe luna Octombrie 1938.

A. Producţia şi distribuirea energiei:

A. Producţia.

	1938	1937
a) Produs cu Uzina termică		
kwh	2.005.960=87.20%	1.712.058=76.32%
b) Produs cu Uzina hidroelectrică		
„	291.264=12.66 „	523.833=23.32 „
c) Produs cu Industria Lânei		
„	3.136=0.14 „	8.099= 0.36 „
Total kwh:	2.300.860-100.00 „	2.243.990-100.00 „

II. Distribuirea energiei;

		1938	1937
a) Energie pentru luminat	kwh.	234.422	251.702
b) Luminatul public	„	93.790	90.492
c) Forţa motrică	„	795.248	871.101
d) Consumatori mari	„	347.656	362.415
e) Tramvai	„	177.224	168.008
Total distrib.	„	1.648.339	1.743.719
Consum propriu kwh.		162.439	139.291

III. Consum de combustibil.

a) Cărbuni	2,069.136 kgr.
b) Lemne	—

IV. Venituri.

a) Energie pentru luminat		Lei 2,823.899.-
b) Serviciul de contor		„ 361.242.-
c) Energie pt. forţa motrică:		
1. Tarif normal	Lei 1.458.103.-	
2. Consumatori mari	„ 1.025.621.-	
3. Tramvai	„ 626.488.-	„ 3.110.212.-
d) Instalaţii secundare		„ 130.200.-
e) Diverse		„ 19.251.-
Total venituri Lei		6,444.804.-

V. Cheltueli.

a) Cheltueli Gen. de Administraţie		Lei 1,361.794.-
b) Cheltueli cu producţia de energie:		
1) Uzina hidroelectrică	Lei 170.479.-	
2) „ termică	„ 2,411.224.-	„ 2,581.703.-
c) Reţeaua de distribuţie		„ 267.214.-
d) Serviciul de abonaţi:		
1) Instalaţiuni secundare	Lei 151.916.-	
2) Contori	62.271.-	214.187.-
Total Lei:		4.424.898.-

Total venituri	Lei 6,444.804.-
Total cheltueli	„ 4,424.898.-
Surplus brut	Lei 2,019.906.-

VI. Evenimente la uzinaj.

1. Lucrări de întreţinere în casa cu maşini.

a.) Turbo-alternatorul TA 1. S'a curăţit supapa regulatorului şi s'a ajustat servomotorul.

S'a garnisit o flanşă de aburi din conducta auxiliară, care dă aburi pentru contrapresiune în pressetupele labirint.

b.) Turbo-alternatorul TA 2. S'a început betonarea stâlpilor şi plăci de fundament pentru suportarea turbinei noui TA2. Betonarea s'a executat fără intrerupere.

c.) Maşina Nr. 6. S'au înlocuit clapele dela pompa de vid.

2. Casa de clădiri.

Căldarea Nr. 7. S'a reparat intrerupătorul motorului de subventilaţie.

S'a sudat o flanşă în ţeava principală de aburi d'asupra căldării.

Căldarea Nr. 6. S'a scos şi demontat grătarul, s'au înlocuit 22 buc. ţevi de rulare, s'a depus prin sudare pe susţinătorii- lagăre a ţevilor de rulare. S'au sudat cuzineţii principali ai grătarului din dos, cari erau crăpaţi.

S'au ajustat plăcile laterale de conducere, ca să nu se agaţe grătarul. S'a curăţit angrenajul şi s'a scurtat lanţul.

Căldarea Nr. 9 S'au garnisit 5 buc. capace la ţevile supraîncălzitorului. S'a ajustat întrerupătorul stea- triunghiu al motorului ventilatorului de coş. S'a desfundat injectorul apei de răcire a aburilor supraîncălziţi.

Gefia. Conductele dela Gestrele căld. 7 şi 8 spre Gefia au fost învelite şi aşezate sub conducta principală de aburi, ca să nu poată îngheţa.

3. Uzina Hidroelectrică. A fost scoasă din funcţiune de două ori câte 1 oră şi 45 min. şi odată 2 ore 8 min. pentru rezizuirea întrerupătorilor resp. pentruca să se poată lucra la reţea şi anume să se înlocuiască un stâlp în faţa Pompierilor din Fabrică.

4. Distribuţia la curent. S'a produs un scurt circuit între faze la linia de 2 kw. dela Uzina Hidroelectrică la Centrală. Cauza a fost atingerea conductorilor în faţa Pompierilor din Fabrică. Deranjul a a durat dela ora 8h - 9.30.

5. Reţeaua aeriană de înaltă tensiune.

In circ. II. Str. 3 August pe o distanţă de 300 m. s'a demontat reţeaua de 2000 V. devenită surplus.

6. Reţeaua aeriană de joasă tensiune.

Lungimea prelungită a reţelei aeriene de

3x320/185 V. este 1820 m. cu care ocazie s'a necesitat ridicarea a 67 buc. stâlpi din lemn, dintre cari 3 au fost puşi în soclu de beton.

S'a mai înlocuit conductele cu secţiune nesuficientă în circ. III. Bulev. Carol pe o distanţă de 450 m.

7. Stâlpi.

Numărul stâlpilor de lemn uzaţi şi înlocuiţi este 11, dintre care 7 s'au pus în soclu de beton.

S'a mai înlocuit un stâlp de metal cu o lungime de 12 m. în circ. II. Str. Epure.

Doi stâlpi din metal, cu braţe montate pentru lămpile cu arc dela luminatul public, devenind surplus s'au demontat şi anume: unul în circ. II. Strada 3 August şi altul în circ. II. Piaţa Badea Cârţan.

8. Posturile de transformare.

Postul de transformare bifazic Nr. 31 din circ. II. Str. 3 August, fiind pe teritor particulas, s'a demontat.

S'a mai executat instalaţiunea internă, în postul de transformare bi-trifazic în circ. II. Str. Kimmel.

9. Luminatul public.

In cursul lunei Octomvrie a. c. au fost montate în luminatul public, 4 lămpi à 40 Watt şi 3 lămpi à 200 Watt.

10. Racordările.

In luna Octomvrie a. c. pentru luminatul particular au fost executate 66 racordări.

Pentru forţa motrică trifazică s'au executat 4 racordări.

Numărul racordărilor demontate este: 2.

Cu ocazia executării racordărilor de mai sus, au fost ridicaţi 43 buc. stâlpi din lemn.

11. Autocamioanele.

Autocamionul Nr. 1 „Chevrolet" a parcurs în cursul lunei Octombrie a. c. 1325 km.

Autocamionul Nr. 2 „Whippet" a parcurs in cursul lunei Octombrie a. c. 1875 km.

12. Deconectările parţiale.

Deconectarea parţială a reţelei în timpul repausului de lucru s-a executat în 4 cazuri.

13. Instalaţiuni secundare.

1. S'au exec. mandate de instalaţiuni sec. mutări, etc. 460
2. S'au executat mandate de reparaţiuni – 336
3. „ demontat contori – – – – 294
4. „ montat contori – – – – 364
5. „ demontat şi montat din nou – – 158
6. „ schimbat contori – – – – 50
7. „ controlat şi plombat contori. automate, siguranţe principale, etc. – – – 549
8. S'au controlat şi racordat instalaţiuni sec. de antreprenori autorizaţi – – – – 157
9. S'au construit în mod regulamentar conducte principale – – – – – – 134

B. Transport în comun.

I. Circulaţie.

	1938	1937
a. Călători transp.	1.299.654 pers.	1.382.928 pers.
b. Incasarea	5.073.792 Lei	5.351.730 Lei
c. Vagoane km. parcurşi	285.661 vag-km	278.441 v.-km
d. Energia electrică cons.	176.518 kwh	168.008 kwh

e. Transport de marfă: vagoane încărcate cu intrate, total Lei

1938 Oct.	429	47.215
1937 „		75.337

II. Venituri

a. Venituri din exploatare:		
1. Bilete de călătorie	Lei 4,090.091	
2. Abonamente	„ 992.760	
3. Transport de marfă	„ 47.215	
4. Diverse	„ 19.952	5,150.018
b. Venituri din lucrări de atelier		—
c. Diverse		3.126
	Total Lei	5,153.144

III. Cheltueli.

a) Cheltueli Gen. de Administraţie	Lei 1,187.537.-
b) Cheltueli cu serviciul de mişcare	„ 1,488.166.-
c) Cheltueli de întreţinere	„ 591.956.-
d) Ateliere	„ 110.570.-
e) Ajutori dela întreprinderi	„ 116.214.-
Total cheltueli Lei	3,494.443.-

Total venituri	Lei 5,153.144.-
Total cheltueli	„ 3,494 443.-
Surplus brut	Lei 1,658.701.-

Incasări şi plăţi.

a) Incasări.

	Suma bugetară	Incasări realizate	Plus sau minus
Uzina	6,500.000	6,203.271	— 296.729
Tramvaie	5,006.791	5,134.627	+ 127.836
Total:	11,506.791	11,337.898	168.893

b) Plăţi.

	Suma bugetară	Plăţi relizate	Plus sau minus
Uzina	7,297.431	7,117.582	— 179.849
Tramvaie	4,513.526	4,978.160	+ 464.634
Total:	11,810.957	12,095.742	+ 284.785

IV. Statistica accidentelor.

Statistică comparativă cu privire la accidentele întâmplate în luna Octombrie a anilor 1937 şi 1938.

Anul	1937	1938

Intre tramvaie.

Cu daune materiale grave
Cu daune materiale mai mici
Cu daune materiale neinsemnate

Călători rămaşi răniţi sau cu pagube.

Mortal
Gravi
Uşor

Intre tramvaie şi alte vehicule.

Cu daune grave materiale	
Cu daune materiale mai mici	2
Cu daune materiale neinsemnate	4

Călători rămaşi răniţi

Mortal
Gravi
Uşor

Pietoni rămaşi

Morţi	
Răniţi grav	
Răniţi mai uşor	
Cu răni neinsemnate	2

Animale rămase

Moarte
Rănite grav
„ mai uşor
Cu răni neinsemnate

Accidente la persoanele urcând şi sărind din tramvaie.

Morţi
Răniţi gravi
Răniţi mai uşor
Cu răni neinsemnate.

V. Lucrări de intreţinere

a) Linia ferată

Schimbarea traverselor la linia 6 pe cca. 80 m. l. regularea ecartamentului linia 6. Descărcarea pietrişului şi a pietrii din vag. C. F. R. Rabotarea şinelor şi diferite lucrări de intreţinere.

b) Linia aeriană

Regularea sârmei de lucru şi diferite lucrări de intreţinere

c) Inoirea liniei

Montarea unei linii provizorie n Bulev. Berthelot şi demontarea celei vechi pe porţiunea Piaţa Küttl — Notre Dame linia II. şi diferite lucrări.

d) Material rulment

Vagoanele motrice No. 102, 42, 50, 103, 105 21 şi remorca Nr. 70 sunt in reparaţie generală.
Eşit din reparaţie generală :
Intrat in reparaţie generală.

C. Personal

Starea sanitară

Categoria	Nr. ang.	Nr. boln.	Zile de boală	Zile de lucru	la sută	Observaţie
Funcţionari	53	3	46	1325	3,46	
Pers. Adminis.	73	5	64	2 63	2,87	
Mişcare	207	49	250	6919	3,75	
Intreţ. liniei fer.	63	2	9	2267	0,38	
Atelier	115	21	84	3519	2,38	
Prod. de curent	60	5	29	1860	1,55	
Intreţ. reţea inst.	113	4	39	2938	1,36	
Decontare	34	5	30	884	3,39	
		Total:	551	21975	2.50	

D. Producţia şi distribuirea gazului

I. Gaz

Stoc la inceputul lunii	2700 m³	
Produs in cursul lunii	49018 „	51.718 m³
Vândut	21.301 m³	
Consum propriu	1.899 „	
Pierderea in reţea	26.589 „	49.788 „
Stoc la sfârşitul lunii		Total 1.930 m³

II. Cocs.

Stoc la inceputul lunii	1508 kg.	
Produs in cursul lunii	2119 „	3.627 kgr.
Vândut		1.945 „
		Total 1.682 kgr

III. Gudron

Stoc la inceputul lunii	9.831 kg.	
Produs in cursul lunii	2.119 „	11.950 kg.
Vândut		9 360 „
Stoc la sfârşitul lunii		Total 2.590 kg.

IV. Consum de combustibil

Cărbuni 82.178 kg.

V. Venituri

a) Vânzarea gazului aerian	Lei	198.214 -
b) Chirii pentru contori	„	17.121.-

c) Vânzarea gudronului şi a cocsului „ 59.625.-
d) Lucrări de instalaţii „ 1.219.-
e) Diverse „ 10.854.-

Total Lei 287.033.-

VI. Cheltueli.

a) Cheltueli de personal Lei 100.170.-
b) Cheltueli cu producerea gazului „ 528.-
c) Cheltueli de intreţinere „ 12.951.-
d) Cheltueli de administraţie „ 12.716.-

Total Lei 126.365.-

Total venituri	Lei 287.033.-
Total cheltueli	„ 126.365 -
Surplus brut	Lei 160.668 -

VII. Lucrări de intreţinere.

S'au adăugat şi inlocuit unele piese la generatori Lei 2.779.-
La edificii s'au inlocuit unele geamuri lipsă, precum s'au reparat pereţii şi s'au vopsit unele ferestre 3.589.-
Pentru cai s'au cumpărat 1466 kg. fân şi 1000 kg. ovăz 6.583.-

Incasări şi plăţi.

a) Incasări.

Suma bugetară (1/12 parte din 7,458.000) Lei 621.500.-

(In suma de Lei 7.458.000. prevedere bugetară. se cuprinde şi Lei 3,600.000. venit din vânzare de gaz lichid, care insă nu s'a realizat fiindcă nu s'a pus in vânzare. Deci din Lei 621.500. scăzând Lei 300.000 (cota parte din Lei 3.600.000) ar rămâne Lei 321 500 sumă bugetară lunară.).

Incasări realizate Lei 268.542.-
Minus „ 352.958.-

Suma bugetară (1|12 parte din 7.458.000) Lei 621.500

(In suma de Lei 7,458.000 alocaţie bugetară se cuprinde şi Lei 2,400.000 cheltueli cu cumpărare de gaz lichid care insă nu s'a efectuat, fiindcă nu s'a cumpărat. Deci scăzând din Lei 621.500 cota parte din 2,400.000 adecă Lei 200.000 lunar rămâne alocaţie bugetară lunară 421.500 Lei)

Plăţi făcute „ 199.027

Minus Lei 422.573

Timişoata, la 10 Ianuarie 1939,

Intreprinderile Electromecanice ale Municipiului Timişoara R. P. C.
Dr. Miklosi

Prezentul raport pe luna Oct. s'a aprobat in şedinţa Consiliului de Administraţie al Regiei IET. ţinut la 10 Ianuarie 1939.

Timişoara, la 10 Ianuarie 1939.

Preşedinte: ss. Dr. Băran. Secretar: ss. Munteanu.
Membri: ss. Dr. Balta
ss. Giurcaneanu
ss. Dr. Table
ss. Disela
ss. Vasilescu

Publicaţiune.

Subsemnatul, pierzând carnetul de identitate No. 160.084, acela se declară nevalabil in mâne ori cui s'ar afla.

Francisc Györi
dom. Timişoara IV. Str. Polintineanu 4.

Publicaţiune.

S'a pierdut legitimaţia personală cu fotografie, a subsemnatei, eliberată de Biroul populaţiei Timişoara. Se declară de nulă in mâna oricui s'ar găsi.
Timişoara, la 13 Ianuarie 1939.

Schweizer Ecaterina
V. Calea Aradului Nr. 27.

Publicaţiune.

S'a pierdut legitimaţia personală cu fotografie a subsemnatului, eliberată de Biroul Populaţiei Timişoara. Se declară de nulă in mână oricui s'ar găsi.

Timişoara, la 11 Ianuarie 1939.

Iosif Mecher
III. Str. Brâncoveanu 6.

Publicaţiune.

S'a pierdut legitimaţia cu fotografie, a subsemnatei, eliberat de biroul populaţiei Timişoara. Se declară de nulă in mână oricui s'ar găsi.

Timişoara, la 10 Ianuarie 1939.

Lucreţia Pascu
III. Str. Wilhelm Mühle No. 7.

Publicaţie.

Barboni Simion domicilat in Timişoara I. Cantonul C. F. R. No. 398, a pierdut un bilet de vită

No. 5062 | 3643 | 6323 din 15 XII. 1938 eliberat de Municipiul Timişoara, despre 1 vacă roşie cu alb din anul 1934.

Timişoara, la 17 Ianuarie 1939.

Şcoala Normală de stat Timişoara.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că în ziua de 4 Februarie 1939, ora 5 d. m. se va ţine în localul Şcoalei Normale de stat licitaţie publică, pentru procurarea a 20.000 kg. (2 vagoane) porumb.

Licitaţia se va ţine in conformitate cu Legea Contabilităţii Publice.

Persoanele care vor lor lua parte la licitaţie, vor depune o garanţă de 5 la sută din valoarea furniturii oferite, în numerar sau efecte publice.

Comitetul.

ACTIVITATEA SOC. „SALVAREA" DIN TIMIŞOARA în anul 1938, a dat primul ajutor în 1533 cazuri şi anume:

La răniţi 818, boli interne 189, alte diferite boli 412 sinucideri 114 cazuri.

Afară de aceasta a mai intervenit în 3826 cazuri şi anume:

Transportarea bolnavilor 3653, transportarea de alienaţi 46, eşire la incendiu 3, alarmată fără motiv 124 cazuri.

Serviciul ambulant a îndeplinit în 4332 cazuri şi anume: La teatru 192, la cinematografe 3873 cazuri, la accidente en masse 1, la alte locur, 266 cazuri.

In total a funcţionat în anul 1938 în 9691 cazuri, dela înfiinţarea Asociaţiei (1886) în 201877 cazuri.

ACTIVITATEA SOC. „SALVAREA" DIN TIMIŞOARA în luna Decemvrie 1938, a dat primul ajutor în 90 cazuri şi anume:

La răniţi 48, boli interne 10 alte diferite boli 329, sinucideri 8, cazuri.

Afară de acestea a mai intervenit în 294 cazuri şi anume:

Transportarea bolnavilor 286, transportarea de alienaţi 2, alarmată fără motiv 6 cazuri.

Serviciul ambulant a îndeplint în 399 cazuri şi anume: La teatru 28, la Cinematografe 369 cazuri, la alte locuri 2 cazuri.

In total a funcţionat în luna Decemvrie 1938 în 783, cazuri, dela începutul anului curent în 9691 cazuri, dela infiinţarea Asociaţiei (1886) în 201877 cazuri.

Pitorescul Bănățean

Asociaţia Bănăţeană Pentru Protecţia Naturei
Plantelor, Animalelor şi Locurilor Pitoreşti Timişoara

Pentru conţinut răspunde:
Dna Dr. Hilda Drăgan şi prof. Teodor Iorgulescu

Povestea unui dud bătrân

(după comunicările Dlui avocat Dr. Béla Kovács)

In jurul anului 1730 oraşul Timişoara ia o desvoltare rapidă. Generalul Conte Florimond Claudius Mercy, primul guvernator al oraşului Timişoara, a fost primul, care a încurajat această desvoltare. Cu un avânt, care a întrecut măsura timpurilor de atunci, s'a clădit în câţiva ani un nou oraş pe locurile pustiite de armatele turcilor. Contele Mercy a contribuit şi la desvoltarea oraşului Timişoara. El şi-a extins preocuparea sa şi asupra înfrumuseţării oraşului şi şi împrejurimilor. Astfel a dispus să se planteze în judeţul Timiş, pe o scară foarte întinsă, duzii în scopul desvoltării industriei gogoşilor de mătase. Duzii i-a plantat pe marginea şoselelor refăcute. După însemnări vechi putem afirma, că guvernatorul Mercy a fost întemeietorul sericiculturii în Banat, prin aclimatizarea duzilor în această regiune. Poporul bănăţean a îndrăgit acest copac nu numai pentru frunza, ci şi pentru umbra sa, care ne apără de arşiţa soarelui din timpul verilor călduroase. Cultura dudului s'a extins astfel, încât a ajuns până şi în curţile săteşti şi în grădinile conţilor.

Un puet din acest arbore ornamental a fost plantat, acum douăsute de ani, în curtea casei lui Jeszenszky din strada Brătianu Nr. 36. Acest dud frumos, cu un coronament superb, transmite peste vremuri forţele naturii, în faţa cărora nouă nu ne rămâne decât să ne închinăm. Contele Mercy a dăruit acest dud nobilului Daniel Jeszenszky, care, conform unei vechi tradiţii familiare, l-a replantat cu mâna proprie în curtea fermei sale. Acest arbore viguros a fost păzit şi îngrijit cu multă dragoste de către urmaşii familiei şi el se prezintă azi ca o mândrie a frumoasei curţi. Acest arbore are un trecut foarte interesant. Astfel în 1849, cu ocazia asediului Timişoarei, a fost lovit de ghiulea de tun, iar în 1900 a fost trăsnit. Proprietarul de atunci Béla de Jeszenszky a încercuit în fier trunchiul arborelui, care a suferit aceste calamităţi. In 1922 o parte din coronament a ars şi cu toate acestea s'a refăcut şi acum pare ca a şi renăscut. Trecătorii se opresc în loc şi admiră acest exemplar rar, care întruchipează forţele naturii transmise peste veacuri. Bătrânul dud priveşte azi cu mândrie la trecătorii ce-l admiră, ţinându-se ţeapăn cu tulpina sa încercuită în fier.

„VEDERI DIN TIMIŞOARA"
„Un dud de 200 ani"

care măsoară în circomferinţă 6.20 metri şi cu coroana sa care umbreşte o suprafaţă de 150 m². Ca martor al vremurilor trecute, işi intinde coronamentul său ocrotitor peste generaţiile frământate de astăzi şi ca dovadă a forţei sale vegetative se reface în fiecare primăvară.

Văduva marelui amic al naturii Bela de Jeszenszky împreună cu copiii săi, cărora le datorăm aceste rânduri, supraveghează cu multă grijă şi pietate dudul bătrân pe care chiar şi Asociaţia Bănăţeană pentru Protecţia Naturii, l-a luat sub protecţia sa şi l-a declarat demn de a fi Monument al Naturii.

